

Obsah

Jiří Sladký a Ivona Matějková
Zpráva o činnosti Západočeské pobočky
České botanické společnosti za rok 20181

Jiří Sladký
Za vstavačem obecným mezi Hradcem a
Stodem1

Jiří Sladký
Orchidejové louky Staré Huti1

Ivona Matějková
Exkurze „Za květenou vlhkých luk v okolí
Čížkova“2

Lenka Pivoňková
Dvě exkurze do okolí Bezděkova u Klatov4

Ivona Matějková
Exkurze „Za rostlinstvem dálnic
aneb kdo bydlí pod mostem“6

Jana Žižková
Třezalka pěkná (*Hypericum pulchrum*)
opět v Brdech8

Karel Čížek a Jaromír Sofron
Co roste na židovském hřbitově v Kolinci10

Jana Nová
Rozšíření bolševníku velkolepého a křídlatek
na pobřeží plzeňských řek
3. část – Úslava10

Miroslava Šandová
Zajímavé floristické nálezy ze zahradnictví
firmy Erica ve Svojkovicích
v sezóně 2017–201813

Ivona Matějková
Další botanická pozorování v lesní školce
na Plánicku16

Redakční rada: Ivona Matějková
Jana Nová
Sylvie Pecháčková

Odpovědný redaktor: Sylvie Pecháčková

Technický redaktor: Jana Nová

Kresba na první straně obálky: Miloslav Vondráček

Calluna uveřejňuje:

Organizační zprávy
Zprávy z botanického života
Kratší články z floristiky, geobotaniky a ekologie rostlin, s důrazem na západní Čechy
Články o botanických zahradách
Práce z dějin botaniky
Recenze knih s botanickou tematikou
Personalia botaniků
Bibliografie

Rukopisy zasílejte na adresu:

Sylvie Pecháčková, Západočeské muzeum v Plzni, Kopeckého sady 2, 301 36 Plzeň

e-mail: spechackova@zcm.cz, tel. 378 370 431

Pokyny pro autory jsou uvedeny na 3. straně obálky.

CALLUNA, časopis západočeských botaniků.

Vydává Západočeská pobočka České botanické společnosti. Vychází nepravidelně. Toto číslo vyšlo v únoru 2019.

ISSN 2464-5648

ORGANIZAČNÍ ZPRÁVY

Zpráva o činnosti Západočeské pobočky České botanické společnosti za rok 2018

Západočeská pobočka ČBS měla v roce 2018 celkem 44 členů, tedy o tři členy méně než v předchozím roce, kteří byli vyřazeni pro dlouhodobý nezájem.

Sídlem pobočky bylo pracoviště oddělení botaniky Západočeského muzea v Plzni, Tylova ul. 22. Výbor pobočky se v roce 2018 sešel dvakrát, pracoval ve složení: Jiří Sladký (předseda), Ivona Matějková (jednatelka), Lenka Pivoňková (hospodářka), Sylvie Pecháčková (odpovědná redaktorka časopisu Calluna), Jaroslava Nesvadbová, Jaromír Sofron, Eva Volfová (členové výboru).

V roce 2018 se uskutečnily tyto akce:

Výroční členská schůze se konala 10. 2. (celkem 22 účastníků); po oficiálním programu proběhla přednáška Radima Pauliče: **Květena Sušicko-horažďovických vápenců ve fotografiích** (42 účastníků).

Přednášky (konané ve spolupráci se Západočeským muzeem v Plzni):

28. 3. – Karel Prach: Sukcese vegetace a její využití při obnově narušených ekosystémů (36 účastníků).

2. 10. – Ondřej Peksa, Jiří Koptík a Sylvie Pecháčková: Žáby, kytky, motory – jak se mění bývalý tankodrom na Šlovickém vrchu u Dobřan v chráněné území (26 účastníků).

20. 11. – Jan Holec: Bělověžský prales a jeho houby (25 účastníků).

Exkurze:

15. 5. – Jiří Sladký: Za vstavačem obecným mezi Hradcem a Stodem (7 účastníků), viz Calluna 2019: 1.

2. 6. – Petr Karlík a Rudolf Hlaváček: Za květenou vlhkých luk v okolí Čížkova (14 účastníků), viz Calluna 2019: 2–4.

16. 6. – Lenka Pivoňková: Do okolí Bezděkova u Klatov (2 účastníci), viz Calluna 2019: 4–6.

11. 8. – Lenka Pivoňková: Z Janovic nad Úhlavou do Bezděkova u Klatov (7 účastníků), viz Calluna 2019: 4–6.

8. 9. – Michal Ducháček: Za rostlinstvem dálnic aneb kdo bydlí pod mostem (10 účastníků), viz Calluna 2019: 6–8.

Ostatní:

27. 3. – Výstava Kořeny v Západočeském muzeu – verisáž (8 členů pobočky).

22. 4. – Exkurze na Chudenicko – za jarní květenou vrchu Bělýšov, vedli Jan Bureš a Ivona Matějková, pořádáno obcí Chudenice ve spolupráci se Západočeskou pobočkou ČBS (celkem ca 35 účastníků).

27. 5. – Exkurze pořádaná AOPK ČR: Orchidejové louky Staré Hutí, vedl Jiří Sladký (celkem 15 účastníků), viz Calluna 2019: 1–2.

1. 7.–7. 7. – Floristický kurz SBS a ČBS v Bardejově na Slovensku (1 člen pobočky).

8. 7.–14. 7. – Floristický kurz ČBS v Poličce (4 členové pobočky).

6. 9. – Výstava Kořeny – speciální komentovaná prohlídka pro biology (4 členové pobočky).

24.–25. 11. – Konference ČBS na téma „Systematika, ekologie i floristika ve světle průtokové cytometrie“ a valné shromáždění ČBS, Praha-Albertov.

4. 12. – Předvánoční posezení nad herbáři, v sídle pobočky (11 účastníků).

V roce 2018 bylo vydáno jedno číslo časopisu Calluna 2018/1 o 28 stranách. Zajímavé floristické nálezy z regionu jsou zveřejněny v Calluna 2019: 17–21. Svými nálezy s lokalitami přispěli: I. Kinská, I. Matějková, J. Nesvadbová, R. Paulič, S. Pecháčková, J. Sladký, J. Sofron. Do herbáře Západočeského muzea v Plzni přibýly nové položky od některých členů pobočky, nejen z pobočkových exkurzí.

V průběhu letošního roku začal výbor pobočky připravovat floristický kurz v Plasích, který se uskuteční v červenci r. 2019.

Program akcí pobočky je s předstihem zveřejňován na webových stránkách Západočeského muzea v Plzni: <https://www.zcm.cz/veda-a-vyzkum/spolecnosti-pri-zcm/zapadoceska-pobocka-ceske-botanicke-spolecnosti>.

Jiří Sladký
předseda

Ivona Matějková
jednatelka

Z BOTANICKÉHO ŽIVOTA

Za vstavačem obecným mezi Hradcem a Stodem

Jiří Sladký

Exkurze se konala v úterý dne 15. 5. 2018. Sraz účastníků byl v 17:15 hod. před železniční zastávkou v Hradci (u Stoda), kde se sešlo celkem 7 účastníků. Za teplého jarního podvečera jsme pokračovali směrem k obci Stod na lokalitu významného krajinného prvku Na Zlatém, který hostí velmi početnou populaci silně ohroženého vstavače obecného (*Orchis morio*). Lze ovšem říci, že i jinak je tato lokalita významným biotopem suchých trávníků v plzeňském regionu. Bohužel rychlý a teplý nástup jara způsobil, že většina exemplářů vstavače obecného byla již po odkvětu a neviděli jsme avizovaný růžový „koberec“. Přesto jsme zaznamenali zajímavé taxony, jako např.: ovsíř luční (*Avenula pratensis*), šalvěj luční (*Salvia pratensis*), chrpa latnatá (*Centaurea stoebe*), jetel alpský (*Trifolium alpestre*), j. horský (*T. montanum*), černohlávek velkokvětý – přízemní růžice (*Prunella grandiflora*), lnička drobnoplochá (*Camelina microcarpa*), hlaváč žlutavý (*Scabiosa ochroleuca*), pilát lékařský (*Anchusa officinalis*) nebo hruška polníčka (*Pyrus pyraeaster*). Lokalitu i zde negativně ovlivňují expanzivní druhy trav, třtina křovištní (*Calamagrostis epigejos*) a ovsík vyvýšený (*Arrhenatherum elatius*). Závěrem bych chtěl poděkovat všem účastníkům za ochotu trávit svůj volný čas v lůně přírody, i když v okolí železniční trati. Rovněž velký dík patří i obci Hradec, která zde ve spolupráci s AOPK ČR provádí řízený management.

Orchidejové louky Staré Hutí

Jiří Sladký

Exkurze se konala v sobotu dne 27. 5. 2018. Sraz účastníků byl v 11:00 hod. ve Staré Hutí u Nemanic, kde se sešlo celkem 14 účastníků. Hlavní náplní exkurze bylo zhlédnutí květeny vlhkých pcháčových luk a nevápnitých slatinišť v chráněném území (přírodní památce) Louka u Staré Hutí, především výskytu početné populace prstnatce májového (*Dactylorhiza majalis*). I přes pokročilý jarní aspekt jsme mohli zhlédnout tisíce exemplářů prstnatců májových, které zde ještě i kvetly. Na území přírodní památky jsme viděli i další zajímavé druhy, jako jsou např.: mochna bahenní (*Potentilla palustris*), suchopýr úzkolistý (*Eriophorum angustifolium*), téměř rozkvétající vemeník dvoulístý (*Platanthera bifolia*), bradáček vejčitý (*Listera ovata*), škarda bahenní (*Crepis paludosa*), š. měkká čertkusolistá (*C. mollis* subsp. *succisifolia*), rdesno hadí kořen (*Bistorta major*), sítina niťovitá (*Juncus filiformis*), hadí mord nízký

(*Scorzonera humilis*), kokrhel menší (*Rhinanthus minor*) či více než 15 druhů ostřice – např. ostřice Hartmanova (*Carex hartmanii*), o. ježatá (*C. echinata*) a o. rusá (*C. flava* agg.).

Teplý a slunečný polední čas obohatili svými zkušenostmi manželé Katka a Franta Groessloví (ČSOP Libosváry), kteří zde pohovořili o způsobu obhospodařování, jak historickém, tak i současném, který zde ve spolupráci s SCHKO Český les provádějí. Především je to kombinace kosení s pastvou. Závěrem bych chtěl poděkovat všem, kteří na mírně odlehlou lokalitu dorazili po své ose a věnovali svůj sobotní čas přírodě Českého lesa.

Exkurze „Za květenou vlhkých luk v okolí Čížkova“ Ivona Matějková

V sobotu ráno 2. 6. 2018 se na parkovišti u hřbitova v Čížkově sešlo dvanáct zájemců o botanickou výpravu do okolí této podbrdské obce: Kateřina Baltaziuk, Petr Cimický, Eliška Havlíčková, Lenka Havlíčková, Olga Hružová, Viktor Jarema, Jiří Koreš, Ivona Matějková, Adéla Pavlišová, Lenka Pivoňková, Dan Tekverk a Linda Trunečková plus dva vedoucí, oba dobří znalci tamní flóry, Petr Karlík a Rudolf Hlaváček.

Naše exkurzní trasa vedla podhorskou krajinou severozápadně, severně až severovýchodně od obce Čížkov, která leží u jihozápadního okraje Chráněné krajinné oblasti Brdy. Nadmořská výška navštívených lokalit se pohybovala v rozmezí 550–620 m.

Při exkurzi byly sebrány exempláře některých druhů rostlin, které jsou uloženy v herbáři oddělení botaniky Západočeského muzea v Plzni (zkratka PL) a v herbáři Hornického muzea Příbram (zkratka HOMP). Nomenklatura cévnatých rostlin je uvedena dle Klíče ke květeně ČR (KUBÁT et al. 2002). Významnější druhy, především ty, které uvádí aktualizovaný Červený seznam ČR (GRULICH & CHOBOT 2017), jsou vyznačeny tučným písmem. U některých navštívených lokalit jsou zmíněny typy zjištěných biotopů; jejich nomenklatura vychází z Katalogu biotopů ČR (CHYTRÝ et al. 2010).

Z Čížkova jsme se vydali po silniční komunikaci vedoucí k obci Prešín. V úseku vzdáleném 600–700 m SZ od autobusové zastávky v Čížkově byly na okrajích silnice zapsány *Dactylis glomerata* a *Geranium palustre*, v silničním příkopu *Phalaris arundinacea* tvořící zapojené kolonie. V okraji obilného pole byla zjištěna vitální populace *Centaurea cyanus*.

Na sousední neobhospodařované mezi za příkopem jsme kromě hojně zastoupené *Poa nemoralis* našli dva druhy ostružiníků: *Rubus gracilis* a *Rubus kuleszae*. Záhy jsme odbočili na polní cestu, která nás dovedla k vlhkému okraji kosené louky „Na Pláních“, na kontaktu s neobhospodařovanými plochami zčásti zarostlými náletem dřevin, ca 1 km SZ od autobusové zastávky v Čížkově. Zde byly zapsány následující druhy: *Anthoxanthum odoratum*, *Carex hirta*, *Equisetum arvense*, *Festuca pratensis*, *Hypericum tetrapterum*, *Myosotis nemorosa*, *Ranunculus acris*, *R. repens*, *Rumex acetosa*, *Stellaria graminea* a *Trifolium hybridum*. Ve fragmentu lučního prameniště byly zaznamenány *Glyceria fluitans*, *Lotus uliginosus*, *Persicaria hydropiper*, *Stellaria alsine* a *Veronica beccabunga*.

V kontaktní neobhospodařované části luk zarůstající náletem *Prunus spinosa*, *Salix cinerea* a některých dalších dřevin jsme zaznamenali kolonie *Scirpus sylvaticus*, z dalších druhů byly zapsány *Alchemilla acutiloba*, *Angelica sylvestris*, *Betonica officinalis*, *Carex brizoides*, *Chaerophyllum aureum*, *Cirsium arvense*, *Deschampsia cespitosa*, *Filipendula ulmaria*, *Galium aparine*, *G. palustre*,

Glechoma hederacea, *Heracleum sphondylium*, *Lathyrus pratensis*, *Poa pratensis*, *P. trivialis*, *Potentilla reptans*, *Ranunculus auricomus*, *Rubus idaeus*, *R. kuleszae*, *Rumex obtusifolius*, *Selinum carvifolia*, *Stachys sylvatica*, *Urtica dioica*, *Vicia cracca*. Rovněž jsme našli několik vitálních jedinců *Trollius altissimus* (C3).

Některé partie opuštěných luk kolonizovala expanzivní třtina *Calamagrostis epigejos*. Na sušších místech byly zjištěny fragmenty degradovaných ovsíkových luk s *Achillea millefolium*, *Galium album*, *G. verum*, *Genista tinctoria*, *Knautia arvensis*, *Pimpinella major* a *Trifolium medium*.

V navazujících remízích tvořených náletovými dřevinami převládaly osiky (*Populus tremula*), z doprovodných dřevin zde rostly *Acer pseudoplatanus*, *Alnus glutinosa*, *Betula pendula*, *Fagus sylvatica*, *Fraxinus excelsior*, *Prunus avium*, *P. domestica*, *Salix caprea* a *Sorbus aucuparia*, v keřovém patře *Corylus avellana*, *Crataegus* sp., *Prunus spinosa* a *Rosa canina*. V podrostu převládaly druhy listnatých hájů *Anemone nemorosa*, *Caltha palustris*, *Carex remota*, *Festuca arundinacea*, *Fragaria vesca* a *Geranium robertianum*. Také jsme našli plazivý druh ostružiníku *Rubus pedemontanus*.

V sousedních fragmentech střídavě vlhkých bezkolenových luk s přechodem k pcháčovým loukám jsme zaznamenali *Carex muricata* agg., *C. nigra*, *Geranium palustre* a *Juncus conglomeratus*, ze vzácnějších druhů *Carex hartmanii* (C4a) tvořící rozvolněné kolonie.

Také v dalších listnatých remízích vzdálených ca 1,3 km SZ od autobusové zastávky v Čížkově byla v převaze osika (*Populus tremula*), kterou doprovázely *Betula pendula* a *Quercus robur* včetně statných exemplářů, v keřovém patře měly hojně uplatnění *Lonicera xylosteum*, *Prunus padus*, *Sambucus nigra* a *Viburnum opulus*. Místy byly vyvinuty porosty lískových křovin, kterým se v lidové mluvě říkalo „leštiny“ (P. Karlík, ústní sdělení). V druhově pestrém bylinném podrostu rostly druhy světlých hájů v kombinaci s elementy vlhkých luk: *Alliaria petiolata*, *Asarum europaeum*, *Betonica officinalis*, *Brachypodium sylvaticum*, *Dryopteris filix-mas*, *Epilobium montanum*, *Impatiens noli-tangere*, *Lychnis flos-cuculi*, *Lysimachia nummularia*, *Scorzonera humilis* (C3), *Senecio ovatus*, *Vicia sepium* a *Viola riviniana*. Porůznu ležící dřevní hmota podléhající postupnému rozkladu dodávala porostům polopralesovitý vzhled. Shodli jsme se na tom, že zdejší remízy nejspíš představují mladá sukcesní stadia vlhkých acidofilních doubrav. V kontaktních rozvolněných mokřadních vrbinách se *Salix cinerea* jsme zaznamenali bohatě vyvinuté bylinné patro s převahou *Caltha palustris* a *Crepis paludosa*, s příměsí *Carex sylvatica* a lokálními koloniemi *Urtica dioica*.

Postupně se nám podařilo proniknout k okraji pravidelně kosené vlhké louky ležící ca 1,2 km SZ od autobusové zastávky v Čížkově. V druhově poměrně pestrém lučním porostu jsme zapsali *Agrostis canina*, *Ajuga reptans*, *Carex ovalis*, *Carex panicea*, *Crepis mollis* subsp. *hieracioides* (C3), *Juncus filiformis*, *Lysimachia nummularia* (PL), *Ranunculus flammula* a *Veronica officinalis*. Ve vlhké vyjeté koleji byl objeven vzácnější druh rozrazilu *Veronica scutellata* – C4a (PL).

Další úsek naší trasy vedl skrze rozsáhlejší pastevní areál tvořený převážně kulturními loukami (včetně bývalých zatrávněných polí) s hojným zastoupením *Trifolium pratense*, *Dactylis glomerata* a *Poa pratensis*. V dolní části pastviny ležící ca 1,5 km SZ od autobusové zastávky v Čížkově byly v převaze druhy typické pro přírodnější typy vlhkých luk včetně *Achillea ptarmica*, *Carex vesicaria*, *Cerastium*

Obr. 1 – Ruda Hlaváček drží v ruce dobře vyvinutý exemplář *Veronica beccabunga* z vlhkého okraje pastviny.

holosteoides, *Cirsium palustre*, *Lamium maculatum*, *Lycopus europaeus*, *Lysimachia vulgaris*, *Lythrum salicaria*, *Poa trivialis*, *Stachys palustris* a menší kolonie *Veronica beccabunga* rostoucí ve vyjetém kolejišti po přejezdu traktoru (HOMP) – obr. 1. Odměnou za pečlivé prozkoumávání lokality nám byly nálezy dvou významnějších druhů. Jako první byla objevena menší, ale vitální kolonie zvláště chráněného druhu *Iris sibirica* (§2, C3). Druhé radostné překvapení nás čekalo v sousední níže položené a pouze extenzivně přepásané mokřině s pramenným vývěrem, ležící ca 1,4 km SSZ od autobusové zastávky v Čížkově. Zde jsme objevili populaci vzácnější ostřice *Carex paniculata* – C4a (PL, HOMP). Z dalších druhů jsme zde zaznamenali *Alchemilla glabra* (HOMP), *Cardamine amara*, *Equisetum sylvaticum*, *Phleum pratense*, *Stellaria alsine* (PL) a *Typha latifolia*.

Při přechodu přes pastevní areál jsme za přítomnosti stáda skotačících jalovic zapsali několik dalších lučních druhů: *Alchemilla monticola*, *Carum carvi*, *Leucanthemum vulgare* agg., *Trifolium dubium*, *T. pratense*, *T. repens* (hojně) a *Veronica chamaedrys*. Zanedlouho jsme dorazili k silniční komunikaci spojující obec Čížkov s obcí Železný Újezd. V silničním příkopu a v okraji navazující lesní cesty ca 1,4 km S od autobusové zastávky v Čížkově byly zaznamenány tři druhy ostružiníků *Rubus gracilis*, *R. nessensis* a *R. pedemontanus*. Dále jsme evidovali *Brachypodium pinnatum*, *Cirsium heterophyllum*, *Convallaria majalis*, *Crepis biennis*, *Knautia dipsacifolia* a *Scrophularia nodosa*, v okraji silnice *Puccinellia distans*.

Lesní cesta nás zavedla do okrajové části Chráněné krajinné oblasti Brdy, kde se nám naskytla vynikající příležitost botanizovat v Evropsky významné lokalitě „V Ůličkách“. Toto území leží ca 1,7 km S až SSV od autobusové zastávky v Čížkově a ca 1 km JV od středu obce Železný Újezd. Lokalita je mezi botaniky známá především pozoruhodným

nálezem kriticky ohroženého hořce jarního (*Gentiana verna* – §1, C1t), jehož populace byla zjištěna v mezofilním lučním porostu (přechodové stadium mezi bezkolencovými a ovsíkovými loukami). Jednalo se o jedinou známou lokalitu *G. verna* ve fytochorionu Plánický hřeben (kvadrant 6448a), přičemž přibližně čtyři desítky kvetoucích jedinců hořce zde nalezl B. Křisa v květnu roku 1991 (PROCHÁZKA 2002, 37/1: 81–82); od té doby se však nepodařilo výskyt druhu potvrdit. Nepodařilo se to ani nám, ale užili jsme si terénní pochůzky v druhově pestrých lučních biotopech. V pravidelně kosených porostech nízkých ostřic s volným přechodem do bezkolencových luk nás potěšily bohaté a vitální populace kvetoucích kosatečů (*Iris sibirica*), z dalších vzácnějších druhů se nám poštěstilo zaznamenat *Carex flava* agg. (C4a), *C. hartmanii* (C4a), *Hylotelephium telephium* (C4a), *Scorzonera humilis* (C3), *Serratula tinctoria* (C4a), *Trollius altissimus* (C3) a *Valeriana dioica* (C4a). Jiné roky zde byla opakovaně nalézána populace *Dactylorhiza majalis* (§3, C3), letos, patrně z důvodu velmi suchého roku, nebyla přes usilovné hledání nalezena. Z dalších druhů jsme zapsali: *Anthoxanthum odoratum*, *Cardamine pratensis*, několik druhů ostřic včetně *Carex canescens*, *C. echinata*, *C. nigra*, *C. pallescens*, *C. panicea*, *C. pilulifera*, dále *Cirsium palustre*, *Festuca rubra* (místy hojně, hlavně na přechodu k mezofilním ovsíkovým loukám), *Hieracium umbellatum*, *Holcus mollis*, *Juncus filiformis*, *Luzula multiflora*, *Molinia caerulea*, *Prunella vulgaris*, *Ranunculus acris*, *Rhinanthus minor* a *Succisa pratensis*. Okrajové partie lučních porostů lemovaly keřové vrbiny se *Salix cinerea* a remízky s převahou listnatých dřevin včetně *Populus tremula*, část sušších travních biotopů byla uměle zalesněna smrkem.

V plošně vyvinuté litorální zóně přiléhající z jižní až jihovýchodní strany k rybníku „V Ůličkách“ převládala vegetace vysokých ostřic a rákosin s hojným zastoupením *Carex acuta*, *C. vesicaria* a *Glyceria maxima*. Blíže volné vodní hladině se do mokřadních společenstev včleňovaly kolonie *Schoenoplectus lacustris* (C4a). Z dalších druhů jsme zapsali *Epilobium palustre* (C4a), *Galium palustre*, *Lythrum salicaria*, *Sparganium erectum* a *Scutellaria galericulata* (PL). V některých porostech byla patrná expanze *Calamagrostis epigejos*.

Botanicky zajímavé byly také zbytky neobhospodařovaných lesních louček ležící v sousedství lokality „V Ůličkách“ v polesí „Na Okrouhlici“ (ca 1,7 km SSV od autobusové zastávky v Čížkově). Jednalo se o neobhospodařované bezkolencové louky s *Molinia caerulea*, *Betonica officinalis* a kvetoucími trsy *Iris sibirica*, více či méně degradované *Calamagrostis epigejos*, *Carex brizoides* a *Holcus mollis*. Některá místa aktivně kolonizoval dřevinný nálet dávající základ remízkům s převahou *Betula pendula* v kombinaci s *Picea abies*, *Populus tremula* a *Salix caprea*. V okraji navazující lesní cesty (ca 1,5 km SSV od autobusové zastávky) se podařilo nalézt pět druhů ostružiníků: *Rubus brdensis* (C3), *R. clusii*, *R. gracilis*, *R. nessensis* a *R. pedemontanus*. Také jsme zapsali *Trifolium medium*.

Lesní cesta nás přiblížila zpět k obci Čížkov; v okraji lesa ca 1 km SSV od autobusové zastávky v obci jsme našli další dva druhy ostružiníků *Rubus caesius* a *R. schleicheri*. Před námi se otevřely výhledy do zdejší malebné krajiny, další zajímavá lokalita však ležela jen kousek od nás na jižně exponovaném svahu, pod travnatou plochou využívanou jako fotbalové hřiště, v místě lidově zvaném „Okrouhlice“. Byla to oplocená pastevně využívaná louka s polokvětnatými travními porosty, které bylo možné charakterizovat jako přechodová stadia mezi mezofilními ovsíkovými loukami a podhorskými smilkovými trávníky. Z jednoduchých druhů měly hojně zastoupení kostřavy,

především *Festuca pratensis*, místy také *Festuca rubra*, na vlhkých místech pak *Alopecurus pratensis*. V příměsí se vyskytovaly *Anthoxanthum odoratum*, *Briza media* a *Festuca ovina*. Z dvouděložných druhů byly výrazněji zastoupeny *Trifolium medium* a *Plantago lanceolata*; dále jsme započali *Achillea ptarmica*, *Lychnis flos-cuculi*, *Ranunculus acris*, *Scorzonera humilis*, *Trifolium repens* a *Valeriana dioica*.

Poslední naší botanickou zastávkou byla delší doba neobhospodařovaná bezkolencová louka na jednom z lučních prameniští Čížkovského potoka, ca 1 km SV od autobusové zastávky v Čížkově. Tuto lokalitu si zjevně oblíbila černá zvěř, neboť travní drn byl místy výrazně poškozený rozrytím půdy, někde až v plošném rozsahu. V druhově středně bohatém vegetačním krytu převládá bezkoleneček (*Molinia caerulea*), místy v kombinaci s *Hypericum maculatum*. Při podrobnějším průzkumu se nám podařilo nalézt tyto zajímavější druhy: *Alchemilla monticola*, *Betonica officinalis*, *Campanula patula*, *Carex canescens*, *C. pallescens*, *C. panicea*, *C. pilulifera*, *Festuca rubra*, *Galium album*, ***Galium boreale* subsp. boreale** (C4a), *Hieracium umbellatum*, ***Hylotelephium telephium***, *Iris sibirica* (několik trsů), *Potentilla erecta*, *Scorzonera humilis*, *Trollius altissimus* a *Veronica officinalis*. V okraji louky lemované náletovými dřevinami byly zjištěny kolonie *Rubus brdensis* (C3) a *R. franconicus*.

Exkurzi jsme zakončili na statku soukromého zemědělce Jana Velíka v Čížkově, který se věnuje chovu ovců a koz. Zde jsme měli možnost diskutovat o šetrném obhospodařování přírodovědně cenných trávníků a také ochutnat místní produkty včetně delikátních sýrů.

Na tuto po všech stránkách vydařenou botanickou výpravu (včetně příznivého počasí) budu ráda vzpomínat, srdečně díky všem, kteří k tomu jakýmkoliv způsobem přispěli. Za podrobnou revizi první verze této zprávy patří můj dík oběma vedoucím Rudolfovi Hlaváčkovi a Petrovi Karlíkovi.

Literatura

- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. The Red List of vascular plants of the Czech Republic. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
- CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ M., GRULICH V. & LUSTYK P. [eds] (2010): Katalog biotopů České republiky. Ed. 2. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 445 p.
- PROCHÁZKA F. (2002): *Gentiana verna* L. – In: HADINEC J., LUSTYK P. & PROCHÁZKA F., Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. I., Zprávy České botanické společnosti 37/1: 51–105.
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.

Dvě exkurze do okolí Bezděkova u Klatov

Lenka Pivoňková

Při doplňování databáze české flóry Pladias jsem si všimla čtverce střeoevropského síťového mapování č. 6645a (jihozápadně od Klatov), v němž chyběly údaje o výskytu i zcela běžných druhů. Proto jsem nasměrovala do tohoto čtverce rovnou dvě exkurze.

V prvním termínu 23. 6. 2018 jsme se sešly jenom dvě – já s Ivonou Matějkovou. V druhém termínu 11. 8. 2018 se k nám přidali Olga Hružová, Jiří Kalibán, Radim Paulič, Sylvie Pecháčková a František Zima.

V červnu jsme s Ivonou nejprve sepsaly co nejvíce druhů v intravilánu Bezděkova od železničního přejezdu podél

silnice k návsi, jižně od zámeckého parku a zemědělského areálu. U zemědělského areálu rostla ***Vicia grandiflora*** (PL), která se v poslední době objevuje častěji, zřejmě z důvodu vysévání, a *Sedum album*. Pokračovaly jsme do lučního komplexu kulturních luk (odvodněných, doséváných *Festuca arundinacea* subsp. *uechtriziana*) i druhově pestrých luk s drobnými zamokřenými (i neposekanými) oky v posekané louce v prostoru mezi Bezděkovem, Soustovem a Plešinami. Ve větší vzdálenosti od Bezděkova byly louky ještě neposekané, sušší a pestřejší, např. s *Agrimonia eupatoria*, *Achillea ptarmica*, *Galium x pomeranicum*, *Hieracium umbellatum*, *Lathyrus tuberosus*, *Leontodon hispidus*, *Lotus corniculatus*, *Rhinanthus minor*, ***Scorzonera humilis* (C4a)**. Právě kvetly a louku barevně oživily *Achillea millefolium* a *Betonica officinalis*. Kolem odvodňovacího příkopu na zamokřeném stanovišti převažoval tužebník jilmový (*Filipendula ulmaria*), doprovázený ostřicemi *Carex acuta*, *C. nigra* a *C. vesicaria*.

Sešli jsme k rybníčku v loukách, obklopenému souvislým porostem chlastice rákosovité (*Phalaris arundinacea*) s roztroušenými vrby křehkými a olšemi. V rybníčku se vytvořil souvislý porost rákosy (*Phragmites australis*). Před námi se rozprostíraly nádherné výhledy na Šumavu.

Vystoupaly jsme na vrch Hrádek se smíšenými lesními porosty (borové lesy, místy s dubem, jasaniny či javoriny). V květnatém světlém lemu lesa jsme našly např. ***Centaureum erythraea* (C4a)**, *Thymus pulegioides*, *Euphorbia cyparissias*. V převážně borovém lese s příměsí dubu bylo bohatě vyvinuto keřové patro tvořené bezy a zmlazujícími stromy, s výskytem *Chaerophyllum temulum*, *Cytisus nigricans* aj. Cestou k vrcholu jsme se prodíraly bezy a ostružiníky. Na samotném vrcholu (535 m n. m.) s porostem javoru klenu (*Acer pseudoplatanus*) s hojným *Brachypodium pinnatum* a *Carex muricata* agg. (PL) nás čekal mohutný bulízníkový výchoz s *Polypodium vulgare* či s hajními druhy na úpatí skály (*Mercurialis perennis*, *Pyrethrum corymbosum*). Sestoupaly jsme směrem k Soustovu borovým lesem, smíšenými lesy (husté keřové patro tvořené bezy, trnkami, jasan, lípami) i pasekou, prošly okrajem bramborového pole, kde byl vyset pás prosa setého (*Panicum miliaceum* subsp. *miliaceum*). Přešli jsme údolí Korytského potoka k okraji lesa. Na okraji remízu rostla ***Ononis repens* (C3)**. Louky již byly posekané, ale druhy rostoucí na okraji lesa a lesní cestě indikovaly výskyt bezkolencových luk. Po cestě (zde např. *Hypericum tetrapterum*, *Peplis portula*, *Gypsophila muralis*, *Epipactis helleborine*) jsme došli do vsi Koryta a zpět do Bezděkova. Z plevelů jsme potkaly např. *Oxalis corniculata* a *O. fontana*. Rybník Ovčák u pivovaru byl vypuštěný, s výskytem např. *Potentilla supina*, *Veronica anagallis-aquatica*, *Ranunculus sceleratus*. Exkurzi jsme ukončily v Bezděkovském pivovaru.

V srpnu jsme vystoupili z vlaku v Janovicích nad Úhlavou, a tak, jak to na botanické exkurzi bývá, jsme první hodinu strávili na železničním nádraží a v jeho nejbližším okolí (koleje, zpevněné plochy, náspy). Ze zajímavějších druhů se vyskytovaly ***Vulpia myuros* (C3)**, ***Ononis repens* (C3)**, v současné době v Plzeňském kraji již hojná *Eragrostis minor*, rovněž se šířící *Portulaca oleracea*, *Virga strigosa*, *Sedum hispanicum*, z vrbovek *Epilobium ciliatum*, ***E. lamyi* (C4b, PL)**, *E. montanum*. Po bývalém rybníčku u nádraží, zakresleném v mapě, zbyl jen upravený terén s chabými zbytky mokřadní vegetace (*Juncus effusus*, *Lycopus europaeus*, *Scirpus sylvaticus*). Na navážce vedle jsme našli *Potentilla supina* a jeden mohutný exemplář *Potentilla norvegica*. Na železničním náspu nás zaujal v oblasti nehojný vičeneček *Onobrychis viciifolia*, nad nímž jsme vzhledem

Obr. 2 – „Já vám říkám, že je to *Eragrostis*.“ (A byl.) Zleva F. Zima, R. Paulič a I. Matějková.

k jeho velikosti diskutovali, zda nejde o nějakou vyšlechtěnou odrůdu. Pokračovali jsme okrajem částečně sklizeného obilného pole s ječmenem a žitovcem (= *Triticale*), kde jsme potkali vzácnější rmen *Anthemis cotula* (C2t), pak podél eutrofizované olšiny, na části se smrkem, s převažující kopřivou dvoudomou (*Urtica dioica*) v bylinném patru.

Nevěděli jsme si rady s křovitými vrby na okraji olšiny. Probíhala diskuse: To by mohla být *Salix purpurea*, to by mohla být *Salix triandra*. To bude asi nějaký kříženec. Kdo pak to sebere. Nemáme nikoho, kdo to určí. Tak jsme odešli a vrbu nechali svému osudu bez naděje na pojmenování.

Před Rohoznem jsme dorazili k loukám v nivě Úhlavy. Převažovaly psárkové louky, místy s přechodem k bezkolencovým loukám, popř. se zamokřenými plochami s ostřicemi. Po první seči byly porosty přes letošní sucho poměrně vzrostlé. Rostly zde např. *Achillea ptarmica*, *Carex acuta*, *Senecio aquaticus*, *Galium palustre*, *Geranium palustre*.

Řeku Úhlavu lemovaly vysazené stromy, v překvapivě průhledné vodě jsme zaznamenali *Batrachium fluitans*, *Callitriche hamulata* a *Elodea canadensis*. Na břehu rybníka na jižním okraji vsi Rohozno rostla *Carex elongata*, *Elymus caninus* aj. Před vsí kvetly v sekané louce početné exempláře *Inula helenium*. Na loukách podél Úhlavy za Rohoznem se pásly krávy (vše spaseno), proto jsme se raději vydali skrz vesnici.

Zamířili jsme k asfaltové letištní ploše (několik druhů merlíkovitých). V dále jsme si všimli stojících aut. Náhle proti nám vyrazil letící model letadla a organizátor akce, při níž se sešli zájemci o akrobatické létání modelů letadel. My jsme jen s překvapením sledovali, co všechno letadla umí, obraty, vruty, kolmé stoupání. Zmizeli jsem v poli a po silnici došli do Bezděkova. Na jižním okraji našel a zaherbářoval Radim Paulič pro nás zcela nový druh miličky se zatím nejasným určením a s pracovním názvem *Eragrostis multicaulis*,

Eragrostis albensis nebo také *Eragrostis pilosa* komplex – obr. 2. Později jsme zjistili, že tato tráva se šíří po kraji, aniž bychom si toho dříve všimli. Rybník Ovčák v Bezděkově už byl napuštěný, se zatápějícím se obnaženým dnem, nově jsme na něm objevili *Bidens frondosa*, *Epilobium roseum*, *Leersia oryzoides* (C3), *Peplis portula*. Ochutnali jsme místní pivo a vyrazili na vlakovou zastávku, kde právě kvetl zplanělý *Lychnis coronaria*. Myslím, že jsme mohli být s výsledky exkurzí spokojeni.

Nomenklatura byla sjednocena dle práce KUBÁT et al. (2002). Seznam všech zjištěných druhů (764 záznamů, což odpovídá 379 taxonům) byl vložen do databáze české flóry Pladias (web 1).

Vysvětlivky:

PL – položka byla zařazena do herbáře Západočeského muzea v Plzni.

C2t, C3 a C4a/C4b – zkratka kategorie ohrožení dle Červeného seznamu – silně ohrožené (kombinace trend klesající a vzácný druh), ohrožené a vzácnější druhy vyžadující další pozornost – méně ohrožené/dosud nedostatečně prostudované (GRULICH & CHOBOT 2017).

Literatura:

KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.

GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny. – Příroda, Praha, 35:1–178.

Web 1: <http://www.pladias.cz/>

Seznam všech zjištěných druhů:

Acer platanoides, *A. pseudoplatanus*, *Aegopodium podagraria*, *Aethusa cynapium*, *Agrimonia eupatoria*, *Agrostis capillaris*, *A. stolonifera*, *Achillea millefolium*, *A. ptarmica*, *Ajuga genevensis*, *A. reptans*, *Alchemilla micans*, *A. monticola*, *Alisma plantago-aquatica*, *Allium schoenoprasum*, *Alnus glutinosa*, *Alopecurus geniculatus*, *A. pratensis*, *Amaranthus retroflexus*, *Anagallis arvensis*, *Angelica sylvestris*, *Anthemis arvensis*, *A. cotula*, *Anthoxanthum odoratum*, *Anthriscus sylvestris*, *Apera spica-venti*, *Aphanes arvensis*, *Arabidopsis thaliana*, *Arabis glabra*, *Arctium minus*, *A. tomentosum*, *Arenaria serpyllifolia*, *Armoracia rusticana*, *Arrhenatherum elatius*, *Artemisia vulgaris*, *Asplenium rutamuraria*, *Athyrium filix-femina*, *Atriplex patula*, *Avena fatua*, *Ballota nigra*, *Batrachium fluitans*, *Bellis perennis*, *Betonica officinalis*, *Betula pendula*, *Bidens frondosus*, *Brachypodium pinnatum*, *B. sylvaticum*, *Bromus hordeaceus*, *B. sterilis*, *B. tectorum*, *Bryonia alba*, *Calamagrostis epigetos*, *Callitriche hamulata*, *Calluna vulgaris*, *Calystegia sepium*, *Campanula patula*, *C. rapunculoides*, *Capsella bursa-pastoris*, *Carex acuta*, *C. brizoides*, *C. elongata*, *C. hirta*, *C. muricata* agg., *C. nigra*, *C. ovalis*, *C. pallescens*, *C. pilulifera*, *C. vesicaria*, *C. vulpina*, *Carpinus betulus*, *Centaurea cyanus*, *C. jacea*, *Centaureum erythraea*, *Cerastium holosteoides*, *Chaerophyllum aureum*, *C. temulum*, *Chelidonium majus*, *Chenopodium album*, *C. bonus-henricus*, *C. ficifolium*, *C. glaucum*, *C. hybridum*, *C. polyspermum*, *C. rubrum*, *Cichorium intybus*, *Cirsium arvense*, *C. oleraceum*, *C. palustre*, *C. vulgare*, *Convolvulus arvensis*, *Conyza canadensis*, *Cornus sanguinea*, *Corylus avellana*, *Crataegus* sp., *Crepis biennis*, *C. paludosa*, *Cynosurus cristatus*, *Cytisus nigricans*, *Dactylis glomerata*, *Danthonia decumbens*, *Daucus carota*, *Deschampsia cespitosa*, *Dianthus deltoideus*, *Digitaria sanguinalis*, *Dipsacus fullonum*, *Dryopteris carthusiana*, *D. filix-mas*, *Echinochloa crus-galli*, *Elodea canadensis*, *Elymus caninus*, *Elytrigia repens*, *Epilobium angustifolium*, *E. ciliatum*, *E. hirsutum*, *E. lamyi*, *E. montanum*, *E. roseum*, *Epipactis helleborine*, *Equisetum arvense*, *E. palustre*, *Eragrostis minor*, *Eragrostis* sp., *Eriogon annuus*, *Erodium cicutarium*, *Erysimum durum*, *Euonymus europaeus*, *Euphorbia cyparissias*, *E. helioscopia*, *Fallopia convolvulus*, *Festuca arundinacea* subsp. *uechtritzi*, *F. gigantea*, *F. pratensis*, *F. rubra*, *Filipendula ulmaria*, *Fragaria vesca*, *Frangula alnus*, *Fraxinus excelsior*, *Fumaria officinalis*, *Galeopsis bifida*, *Galinoga parviflora*, *G. quadriradiata*, *Galium album*, *G. aparine*, *G. palustre*, *G. x pomeranicum*, *Genista tinctoria*, *Geranium columbinum*, *G. dissectum*, *G. palustre*, *G. pusillum*, *G. pyrenaicum*, *G. robertianum*, *Geum urbanum*, *Glechoma hederacea*, *Glyceria declinata*, *G. fluitans*, *G. maxima*, *G. notata*, *Gnaphalium uliginosum*, *Gypsophila muralis*, *Hedera helix*, *Helianthus annuus*, *Heracleum sphondylium*, *Hieracium cymosum*, *H. pilosella*, *H. umbellatum*, *Holcus lanatus*, *H. mollis*, *Hordeum vulgare*, *Hypericum maculatum*, *H. perforatum*, *H. tetrapterum*, *Hypochaeris radicata*, *Impatiens glandulifera*, *I. noli-tangere*, *I. parviflora*, *Inula helenium*, *Iris pseudacorus*, *Juglans regia*, *Juncus articulatus*, *J. bufonius*, *J. conglomeratus*, *J. effusus*, *J. tenuis*, *Kerria japonica*, *Knautia arvensis*, *Lactuca serriola*, *Lamium album*, *L. maculatum*, *L. purpureum*, *Lapsana communis*, *Larix decidua*, *Lathyrus pratensis*, *L. tuberosus*, *Leersia oryzoides*, *Lemna gibba*, *L. minor*, *Leontodon autumnalis*, *L. hispidus*, *Lepidium ruderalis*, *Leucanthemum* sp., *Linaria vulgaris*, *Lithospermum arvense*, *Lolium multiflorum*, *L. perenne*, *Lonicera xylosteum*, *Lotus corniculatus*, *Luzula campestris*, *L. luzuloides*, *Lycopsis arvensis*, *Lycopus europaeus*, *Lychnis coronaria*,

Lychnis flos-cuculi, *Lysimachia nummularia*, *L. vulgaris*, *Lythrum salicaria*, *Malva moschata*, *M. neglecta*, *M. sylvestris*, *Matricaria discoidea*, *M. recutita*, *Medicago lupulina*, *M. sativa*, *Melilotus albus*, *M. officinalis*, *Mentha arvensis*, *Mercurialis perennis*, *Moehringia trinervia*, *Myosotis arvensis*, *Myosoton aquaticum*, *Onobrychis viciifolia*, *Ononis repens*, *Oxalis corniculata*, *O. fontana*, *Panicum miliaceum* subsp. *miliaceum*, *Papaver dubium*, *Pastinaca sativa*, *Peplis portula*, *Persicaria amphibia*, *P. hydropiper*, *P. lapathifolia*, *Phalaris arundinacea*, *Phleum pratense*, *Phragmites australis*, *Picea abies*, *Pimpinella major*, *P. saxifraga*, *Pinus sylvestris*, *Plantago lanceolata*, *P. major*, *P. uliginosa*, *Poa annua*, *P. compressa*, *P. nemoralis*, *P. palustris*, *P. pratensis*, *Polygonum arenastrum*, *P. aviculare*, *Polypodium vulgare*, *Populus tremula*, *Portulaca oleracea*, *Potentilla anserina*, *P. argentea*, *P. norvegica*, *P. reptans*, *P. supina*, *Prunella vulgaris*, *Prunus avium*, *P. padus*, *P. spinosa*, *Puccinellia distans*, *Pyrethrum corymbosum*, *Pyrus communis*, *Quercus robur*, *Ranunculus acris*, *R. flammula*, *R. repens*, *R. sceleratus*, *Raphanus raphanistrum*, *Rhinanthus minor*, *Rhus typhina*, *Ribes rubrum*, *R. uva-crispa*, *Robinia pseudoacacia*, *Rorippa amphibia*, *R. palustris*, *Rosa canina*, *Rubus caesius*, *R. fruticosus* agg., *R. idaeus*, *R. nessensis*, *Rumex acetosa*, *R. acetosella*, *R. crispus*, *R. obtusifolius*, *Salix alba*, *S. caprea*, *S. fragilis*, *S. purpurea*, *Sambucus nigra*, *S. racemosa*, *Sanguisorba minor*, *S. officinalis*, *Saponaria officinalis*, *Scirpus sylvaticus*, *Scorzonera humilis*, *Scrophularia nodosa*, *Scutellaria galericulata*, *Securigera varia*, *Sedum acre*, *S. album*, *S. hispanicum*, *S. sexangulare*, *Senecio aquaticus*, *S. ovatus*, *S. viscosus*, *S. vulgaris*, *Setaria verticillata*, *S. viridis*, *Silene dioica*, *S. latifolia*, *S. nutans*, *Sisymbrium loeselii*, *Solanum dulcamara*, *S. nigrum*, *Solidago gigantea*, *Sonchus arvensis*, *S. asper*, *S. oleraceus*, *Sorbus aucuparia*, *Sparganium erectum*, *Spergula arvensis*, *Spergularia rubra*, *Spirodela polyrrhiza*, *Stachys palustris*, *S. sylvatica*, *Stellaria alsine*, *S. graminea*, *S. holostea*, *S. media*, *Symphoricarpos albus*, *Symphytum officinale*, *Syringa vulgaris*, *Tanacetum vulgare*, *Thlaspi arvense*, *Thymus pulegioides*, *Tilia cordata*, *Torilis japonica*, *Tragopogon pratensis*, *Trifolium arvense*, *T. aureum*, *T. dubium*, *T. hybridum*, *T. medium*, *T. pratense*, *T. repens*, *Tripleurospermum inodorum*, *Trisetum flavescens*, *Typha latifolia*, *Ulmus glabra*, *Urtica dioica*, *Valeriana officinalis*, *Verbascum densiflorum*, *Verbena officinalis*, *Veronica anagallis-aquatica*, *V. arvensis*, *V. beccabunga*, *V. chamaedrys*, *V. officinalis*, *V. persica*, *Vicia cracca*, *V. grandiflora*, *V. hirsuta*, *V. sepium*, *V. tetrasperma*, *Vinca minor*, *Viola arvensis*, *Virga strigosa*, *Vulpia myuros*.

Exkurze „Za rostlinstvem dálnic aneb kdo bydlí pod mostem“

Ivona Matějková

Dne 8. 9. 2018 za slunného rána se na vlakové zastávce Klabava sešlo celkem šest účastníků této exkurze: Jiří Kalibán, Pavel Kúr, Vítězslav Kuželka, Ivona Matějková, Sylvie Pecháčková a Lenka Pivoňková. Zde se nás ujal vedoucí naší výpravy Michal Ducháček, zkušený odborník na flóru antropogenních stanovišť včetně biotopů s vazbou na silniční a dálniční komunikace. Část trasy s námi absolvovali také Eva Volfová se synem Radovanem a dcerou Jasminou.

Během této badatelské a naučné výpravy byl proveden sběr některých zajímavějších druhů rostlin, které jsou uloženy v herbáři oddělení botaniky Západočeského muzea v Plzni (zkratka PL) nebo v herbáři Národního muzea v Praze (zkratka PR). Nomenklatura cévnatých rostlin vychází z Klíče ke květeně ČR (KUBÁT et al. 2002), významnější

druhy jsou vyznačeny tučným písmem, u taxonů zahrnutých do Červeného seznamu ČR je uveden stupeň ohrožení (GRULICH & CHOBOT 2017).

Prvním botanickým úlovkem byl vitální exemplář *Atriplex patula* (PL) rostoucí na vlakové stanici Klabava. Další navštívená místa bylo možné pomyslně rozčlenit na jednotlivé lokality.

Lokalita 1. Okraje místní komunikace mezi vlakovou stanicí Klabava a přírodní památkou Pod Starým hradem, ca 470 m J od kapličky v obci Klabava.

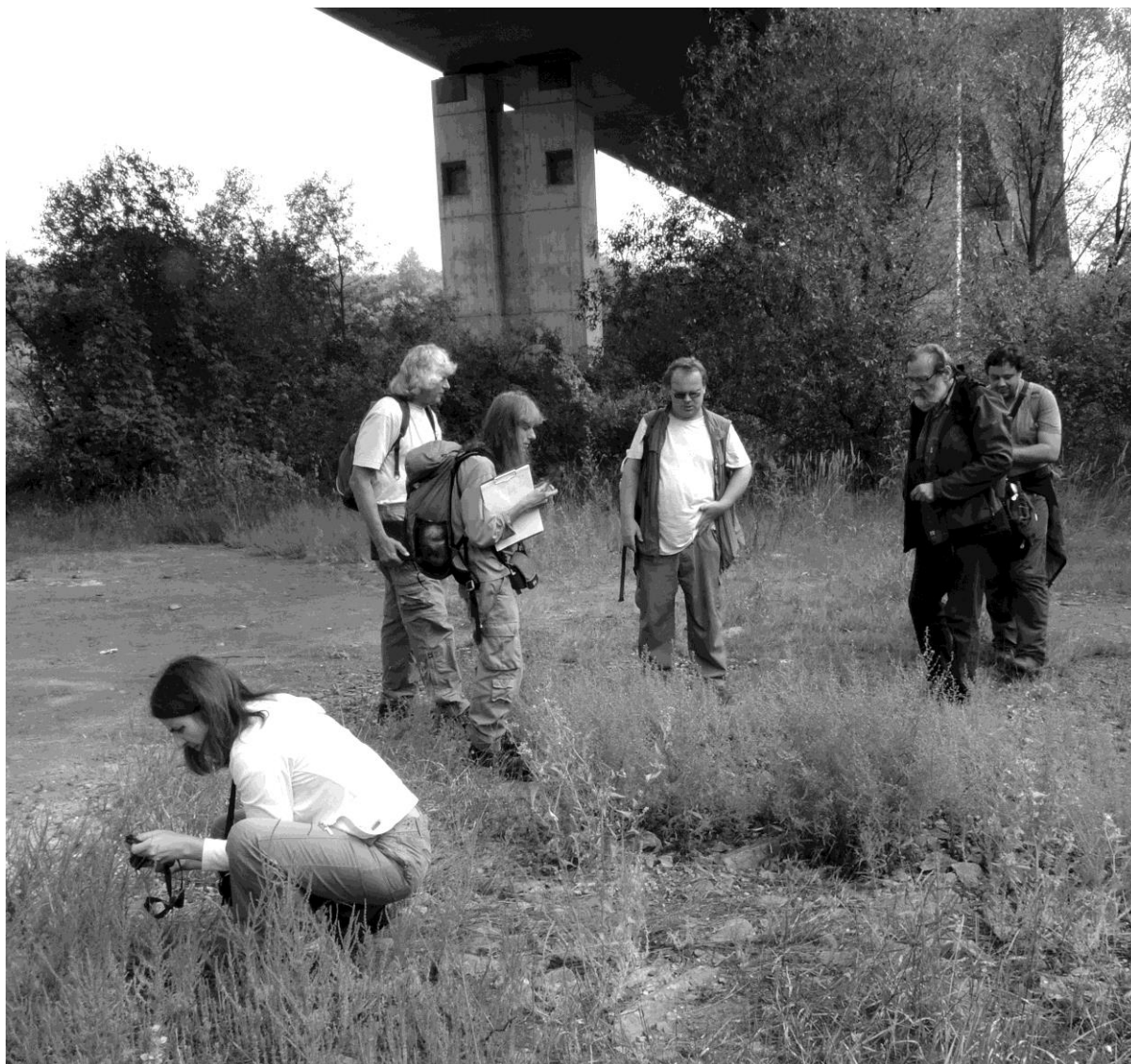
Byly zde zapsány tyto druhy: *Atriplex patula*, *Carex hirta*, *Echinops sphaerocephalus*, *Eragrostis minor*, *Festuca arundinacea*, *Melampyrum nemorosum*, *Pastinaca sativa*, *Potentilla anserina*, *Puccinellia distans* (kolonie), *Spergularia rubra*, ***S. salina*** (druhotná populace na synantropním stanovišti, PL). Ve vlhkém příkopu nalezena kolonie *Phalaris arundinacea*, v jejím sousedství rostly *Lysimachia nummularia*, *Lythrum salicaria*, *Potentilla reptans* a *Stachys palustris*.

Lokalita 2. Přírodní památka Pod Starým hradem: fragment dubohabřiny na strmých svazích nad bezejmenným levo-břežním přítokem Klabavy, ca 550 m JJV od kapličky v obci Klabava. Porosty se vyznačovaly výraznou převahou *Carpinus betulus*, z dalších dřevin byly zjištěny *Crataegus* sp.,

Lonicera xylosteum (PL), *Pinus sylvestris*, *Quercus robur* a *Tilia cordata*. Ačkoliv léto se již chýlilo ke konci, v bylinném podrostu bylo možné nalézt celou řadu druhů, především prvků hájové květeny: *Asarum europaeum*, *Asplenium trichomanes* (skalní stěna nad potokem), *Brachypodium pinnatum*, ***Carex digitata*** (C4b), *C. muricata* agg., *Dryopteris dilatata* (na dně hlouběji zaříznutého údolí u vodoteče), *Galeobdolon luteum*, ***Galium sylvaticum*** (PL), *Geranium robertianum*, *Hepatica nobilis*, *Hieracium sabaudum*, *Lathyrus vernus*, *Melampyrum nemorosum*, *Stellaria holostea*. Na vlhké skalnaté stěně nad potokem byl nalezen drobný plž s dekorativní ulitou vřetenatka obecná (*Alinda biplicata*); druh později určil M. Mergl.

Zajímavé botanizování bylo učiněno také na zbytku hradní zdi: *Arabidopsis thaliana*, *Asplenium ruta-muraria*, *Campanula persicifolia*, *C. rotundifolia*, *C. trachelium*, *Dryopteris filix-mas*, *Epilobium montanum*, *Hieracium sabaudum*, *Impatiens parviflora*, *Poa nemoralis*, *Polypodium vulgare*, *Viola* cf. *hirta*. Zlatým hřebem byl ovšem nález jednoho vitálního exempláře ***Polystichum aculeatum*** – C4a (PL, PR; sebráno pouze po jednom listu) ve spáře hradní zříceniny.

Obr. 3 – Botanická chvíle pod mostem, nad porostem *Suaeda salsa* (zleva S. Pecháčková, J. Kalibán, I. Matějková, M. Ducháček, V. Kuželka, P. Kúr).

Lokalita 3. Niva řeky Klabavy s cyklostezkou „U Klabavy“, jihozápadně až jižně od vodní nádrže Klabava, směrem k dálnici na trase Plzeň – Praha.

Vyskytovala se zde mozaika vlhkých nelesních ploch, keřových vrbín a listnatých remízů. V úseku této trasy se nám podařilo podchytit následující druhy: *Agrostis gigantea*, *Amorpha fruticosa* (zplanělý exemplář poblíž dálnice), *Cirsium palustre*, *Euonymus europaeus*, *Melilotus albus*, *Oxalis fontana* (PL), *Poa compressa*, *Setaria viridis*, *Symphytum officinale* a *Tussilago farfara*. Ve fragmentu vzrostlé vrbiny s dominantní vrbou křehkou (*Salix fragilis*) se na tvorbě stromového patra podílely také *Alnus glutinosa* a *Populus tremula*; po kmenech dřevin se hojně pnuly vitální exempláře *Humulus lupulus*. V bylinném patře jsme zaznamenali *Epilobium hirsutum*, *Phragmites australis* a několik exemplářů *Thalictrum lucidum* – (C3; PL).

Lokalita 4. Antropogenní plocha pod dálničním mostem (na trase dálnice Praha – Plzeň), nad jihovýchodním okrajem vodní nádrže Klabava, ca 1,5 km VJV od kapličky v obci Klabava (obr. 3 na předchozí straně). Vedoucím naší exkurze vděčíme za jedinečnou možnost zblízka prozkoumat speciální společenstva slanomilných rostlinných druhů, která se zde vyvinula na zasolené půdě (důsledek intenzivní aplikace technické soli na zasněžený povrch dálniční vozovky v zimním období). Nosným pilířem těchto společenstev byly zavlečené slanomilné druhy včetně *Atriplex heterosperma* (PL, PR), *Bromus japonicus* (C4a), *Dittrichia graveolens* (silně aromatická bylina), *Hordeum marinum*, *Plantago coronopus* (PL), *Spergularia salina* a *Suaeda salsa* (PR). V příměsi se vyskytovaly některé naše domácí druhy, především *Lepidium ruderalis*, v místě snížené kontaminace půdy zasolením také *Calystegia sepium*. V kontaktním odvodňovacím příkopu se podařilo objevit dvě vitální kolonie *Leersia oryzoides* – C3 (PL, PR) v doprovodu *Alisma plantago-aquatica* a *Sparganium erectum*. Ve vlhkém okraji přilehlé polní cesty jsme našli několik exemplářů *Centaureum erythraea* (C4a).

Jihovýchodní pobřeží vodní nádrže Klabava jsme prozkoumali pouze orientačně vzhledem ke špatně průchodným zapojeným porostům vyššího vzrůstu s převahou *Phalaris arundinacea*, *Persicaria hydropiper*, *P. lapathifolia* a *Typha latifolia*. K zajímavějším druhům zde patřila keřová vrba *Salix triandra* (PL).

Lokalita 5. Okraje cyklostezky „U Klabavy“ v úseku od vodní nádrže Klabava k východnímu okraji města Rokycany včetně vyústění cyklotrasy do silniční komunikace.

Zapsali jsme zde tyto druhy: *Digitaria sanguinalis* subsp. *sanguinalis*, *Euphorbia helioscopia*, *E. peplus*, *Gernanium dissectum* a *Viburnum opulus*. Za zmínku stojí také nálezy *Cirsium canum* v kosené louce v nivě Klabavy, u rybníční kaskády, ca 1,9 km Z od Masarykova náměstí v Rokycanech.

Lokalita 6. Intravilán v severozápadní části Rokycan (synantropní plochy při severním okraji Plzeňské třídy).

Průběžně jsme zaznamenali tyto druhy: *Chenopodium cf. strictum*, *Cichorium intybus*, *Digitaria sanguinalis* subsp. *pectiniformis*, *Hypochaeris radicata*, *Malva moschata*, *M. neglecta*, *Polygonum arenastrum*, *Portulaca oleracea*.

Lokalita 7. Břehy regulovaného Rakovského potoka (levo-břežní přítok Klabavy) u Plzeňské třídy v Rokycanech, poblíž kruhového objezdu.

Zjištěny hlavně vlhkomilné druhy *Calystegia sepium*, *Dipsacus fullonum*, *Myosoton aquaticum*, *Typha latifolia*. V Litohlavské ulici u mostu nad řekou Klabavou nalezena kolonie *Reynoutria ×bohemica*.

Lokalita 8. Ústřední hřbitov v Rokycanech (ca 1,4 km SZ od Masarykova náměstí).

Soustředili jsme se především na okraje travnatých plátek, cestiček a hrobů. Podařilo se nám nalézt některé další zajímavé druhy: *Anagallis arvensis*, *Arenaria serpyllifolia*, *Digitaria ischaemum* (PL, PR), *Epilobium lamyi*, *Galinsoga quadriradiata*, *Gnaphalium uliginosum*, *Oxalis corniculata* var. *repens* (PR), *Panicum capillare* (PL, PR) a *Verbascum nigrum*. Na celé řadě míst jsme zaznamenali více či méně rozvinuté kolonie *Digitaria sanguinalis* subsp. *sanguinalis*.

Lokalita 9. Na křižovatce ulic Komenského a ul. Míru v historické části Rokycan.

Zde byl učiněn poslední nálezy naší exkurze: *Eragrostis cf. albensis* (PL) rostoucí na okraji chodníku.

Poté jsme se rozloučili a rozjeli se do svých domovů. Těší mě obohacení naší muzejní herbářové sbírky o zajímavé druhy rostlin, které se rozhodně nepotkávají každý den. Na úplný závěr děkuji vedoucímu exkurze Michalovi Ducháčkovi za podrobnou revizi této zprávy včetně upřesnění některých botanických nálezů.

Literatura

- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. The Red List of vascular plants of the Czech Republic. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
- CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ M., GRULICH V. & LUSTYK P. [eds] (2010): Katalog biotopů České republiky. Ed. 2. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 445 p.
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.

FLORISTIKA

Třezalka pěkná (*Hypericum pulchrum*)

opět v Brdech

Jana Žizková

Mezi vzácnými druhy naší flóry najdeme takové, jejichž vzhled pozorovatele uchvátí. Většina pokladů je však nenápadná a náhodný kolemjdoucí si vůbec nemusí všimnout, kolem jakého šperku zrovna prochází. K takovým patří i třezalka pěkná, která byla po několika desetiletích nalezena v Brdech.

Třezalka pěkná (*Hypericum pulchrum*) je vytrvalá bylina, která v České republice patří mezi kriticky ohrožené druhy (C1r dle GRULICH & CHOBOT 2017). Od ostatních našich třezalek se liší oblémi lodyhami se sterilními výhonky, listy má trojúhelníkovitě srdčité, poloobjímavé a bez černých žlázek. Květenství je řídké, kališní lístky obvejčité až vejčité kopinaté s přisedlými žlázkami (KUBÁT et al. 2002). Vyskytuje se na kyselých písčitých půdách ve světlých jehličnatých a smíšených lesích. Vyžaduje vlhký vzduch a polostín (HEJNÝ & SLÁVÍK 2003).

Česká republika se nachází ve východní části areálu druhu. Historicky je výskyt třezalky pěkné doložen jen ze tří lokalit – Fukova na Šluknovsku, Maxiček v Labských pískovcích a lesa Záborčí u Mirošova u Rokycan. V devadesátých letech 20. století byla dokonce považována za nezvěstnou,

předpokládalo se, že vyhynula (HEJNÝ & SLAVÍK 2003). V roce 1999 byla nalezena na dvou lokalitách u Dolního Žlebu v Labských pískovcích (SUDA et al. 2001). M. Duchoslav objevil v roce 2007 lokalitu u zámku Hrádek u Nechanic (M. Duchoslav in HADINEC & LUSTYK 2007).

V Brdech třezalku pěknou zaznamenalo několik autorů na přelomu 19. a 20. století (ZELENÝ 1965), zejména v roce 1900 František Maloch (MALOCH 1913). Rostla „na myti v Záborčí u Mirošov v dvou nečetných skupinkách a roztroušeně v smrkovém mlázi s vřesem, brusnicí, černýšem lučným, kostřavou různolistou, třtinou“. Při dalším pozorování uvádí, že třezalka pěkná se vytrácí, shledal ji jen „porůznu jednotlivě roztroušenou“. Výskyt jednoho trsu uvádí ze Záborčí i Václav Zelený v roce 1963 (ZELENÝ 1965). „Rostl na okraji písčité lesní cesty (smrkový les s přimíšenou borovicí) asi 1 km S od kóty Záborčí v téměř souvislém porostu *Calluna vulgaris* s vtroušenou *Potentilla erecta*.“

V červnu 2018 byla třezalka pěkná v Brdech opět nalezena – obr. 4. A to jen čistou náhodou. Při běžné procházce mne zaujala „divná“ třezalka, vyskytující se podél silnice spolu s dalšími třezalkami – tečkovanou a skvrnitou. Vypadala trochu jako třezalka horská, ale znaky neseděly. Po prolistování Klíče bylo téměř jasno – třezalka pěkná. Ale je to opravdu ona, i když už tu přes padesát let nebyla viděna? Konzultovala jsem nález s botaničkou CHKO Brdy Zitou Červenkovou a ta spolu s kolegy determinaci potvrdila.

Třezalka pěkná roste na náspu a v příkopu lesní silnice jihozápadně od kóty Záborčí u Mirošova. Lokalita je poměrně rozsáhlá, třezalka se v počtu několika set kvetoucích lodyh vyskytuje podél silnice na území o délce asi 500 metrů. Spolu s ní tu rostou i další vzácnější druhy jako *Centaureum erythraea*, *Epipactis helleborine* nebo *Lastrea limbosperma*.

Část příkopu bývá sečena v rámci údržby silnice, ale v listopadu 2018 byl příkop dosud neposečený. V zimním období se silnice syje inertním materiálem. Třezalka pěkná je tedy potenciálně ohrožená údržbou silnice, popř. těžbou dřeva, která v okolních lesích probíhá.

Popis nové lokality třezalky pěkné (*Hypericum pulchrum*): Mirošov (okres Rokycany): levý okraj lesní silnice v Záborčí v délce cca 500 m, 49°41'23.470"N, 13°40'49.524"E, 465–480 m n. m., 6348a, 26. 6. 2018 det. J. Žížková, rev. Z. Červenková. (Zaznamenáno do Nálezové databáze AOPK)

Floristický soupis I. (49°41'25.312"N, 13°40'45.162"E)

E₂: *Frangula alnus*

E₁: *Athyrium filix-femina*, *Avenella flexuosa*, *Betula* sp., *Calluna vulgaris*, *Cirsium arvense*, *Cirsium palustre*, *Geum urbanum*, *Gnaphalium sylvaticum*, *Hypericum perforatum*, *Hypericum pulchrum*, *Juncus articulatus*, *Lastrea limbosperma*, *Lycopus europaeus*, *Lysimachia nemorum*, *Pinus sylvestris*, *Plantago uliginosa*, *Poa nemoralis*, *Potentilla erecta*, *Prunella vulgaris*, *Ranunculus acris*, *Ranunculus flammula*, *Rubus fruticosus* agg., *Rubus idaeus*, *Scrophularia nodosa*, *Tussilago farfara*, *Vaccinium myrtillus*, *Veronica officinalis*

Floristický soupis II. (49°41'22.788"N, 13°40'51.593"E)

E₁: *Alopecurus pratensis*, *Angelica sylvestris*, *Anthriscus sylvestris*, *Athyrium filix-femina*, *Calluna vulgaris*, *Centaureum erythraea*, *Cirsium arvense*, *Cirsium palustre*, *Crepis*

Obr. 4. Třezalka pěkná – *Hypericum pulchrum*.

biennis, *Epilobium angustifolium*, *Epipactis helleborine*, *Geum urbanum*, *Gnaphalium sylvaticum*, *Hieracium murorum* agg., *Hypericum perforatum*, *Hypericum pulchrum*, *Juncus articulatus*, *Lapsana communis*, *Lastrea limbosperma*, *Leontodon autumnalis*, *Linum catharticum*, *Lycopus europaeus*, *Lysimachia nemorum*, *Medicago lupulina*, *Mentha* sp., *Mycelis muralis*, *Oxalis acetosella*, *Pinus sylvestris*, *Plantago lanceolata*, *Plantago uliginosa*, *Populus tremula*, *Potentilla erecta*, *Prunella vulgaris*, *Ranunculus acris*, *Rubus fruticosus* agg., *Rubus idaeus*, *Salix caprea*, *Scrophularia nodosa*, *Stachys sylvatica*, *Taraxacum* sect. *Ruderalia*, *Tanacetum vulgare*, *Trifolium repens*, *Tussilago farfara*, *Vaccinium myrtillus*, *Veronica chamaedrys*, *Veronica officinalis*, *Viola* sp.

Literatura:

- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam ohrožených druhů České republiky. Cévnaté rostliny – Příroda, Praha, 35: 1–178.
- HADINEC J. & LUSTYK P. [eds] (2007): Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. VI. – Zpr. Čes. Bot. Společ. 42: 247–337.
- HEJNÝ S. & SLAVÍK B. [eds] (2003): Květena České republiky 2. 2. nezměn. vyd. – Academia, Praha, 540 p.
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.
- MALOCH F. (1913): Květena v Plzeňsku. I. díl: Soustavný výčet druhů a jejich nalezišť. – Plzeň, 316 p.
- SUDA J., BAUER P., BRABEC J. & HADINEC J. (2001): Znovunalezené druhy naší květeny. Třezalka pěkná. – Živa 49: 113–115.
- ZELENÝ V. (1965): *Hypericum pulchrum* (třezalka pěkná) L. v ČSSR. – Preslia 37: 79–83.

Co roste na židovském hřbitově v Kolinci

Karel Čížek a Jaromír Sofron

Kolinec, ležící 12 km SZ od Sušice, patří mezi nejstarší obce v tomto regionu. Byl založen na přelomu 12. a 13. století. O stáří obce svědčí nejstarší část kostela sv. Jakuba Většího z 90. let 12. století a královská pečeť z r. 1369 (BENEŠOVSKÁ, SOUKUPOVÁ & MENCL 1978). Na místě stála tvrz, která patřila českým královnám. V 16. století byla přestavěna na renesanční zámek, který později prošel empírovou úpravou. Budova zámku je od roku 1924 školou. Za školou se rozkládá bývalý zámecký park (viz HIEKE 1984: 183, 184). Od 17. století byla v Kolinci usídlena i židovská komunita. V té době byl na svahu orientovaném k jihu založen židovský hřbitov, na němž se pohřbívalo snad až do 30. let 20. století.

Na hřbitově (560 m n. m., 6646d) jsme 28. 6. 2018 našli dřeviny z náletu ze sousedního lesa: *Acer pseudoplatanus*, *Fraxinus excelsior*, *Pinus sylvestris*, *Quercus robur*, z keřů *Lonicera xylosteum*, *Prunus spinosa* a *Sambucus nigra*.

V bylinném patře, včetně horizontálu kamenné zdi, se vyskytují: *Achillea millefolium*, *Ajuga genevensis*, *Alchemilla* sp., *Arenaria serpyllifolia*, *Artemisia vulgaris*, *Avenella flexuosa*, *Campanula persicifolia*, *C. rotundifolia*, *C. trachelium*, *Carex pairae*, *Chelidonium majus*, *Convolvulus arvensis*, *Crepis biennis*, *Dianthus deltoides*, *Dryopteris filix-mas*, *Echium vulgare*, *Euphorbia cyparissias*, *Festuca ovina*, *Fragaria vesca*, *Galium album*, *G. pumilum*, *Geum urbanum*, *Hesperis matronalis* subsp. *matronalis*, *Hieracium laevigatum*, *H. murorum*, *Impatiens parviflora*, *Knautia arvensis*, *Koeleria pyramidata*, *Lathyrus pratensis*, *L. sylvestris*, *Medicago lupulina*, *Myelis muralis*, *Myosotis discolor*, *Pilosella officinarum*, *Pimpinella saxifraga* subsp. *saxifraga*, *Plantago media*, *Poa compressa*, *Potentilla reptans*, *Ranunculus acris*, *R. auricomus* agg., *R. bulbosus*, *Sedum acre*, *S. spurium*, *Senecio jacobaea*, *Taraxacum* sect. *Ruderalia*, *Thymus pulegioides*, *Trifolium medium*, *T. repens*, *Urtica dioica*, *Verbascum lychnitis*, *Vicia cracca*, *Viola collina*, *V. odorata* a *Viscaria vulgaris*.

Nomenklatura: DANIHELKA et al. 2012.

Literatura

- BENEŠOVSKÁ K., SOUKUPOVÁ H. & MENCL V. (1978): Předrománská a románská architektura v západních Čechách. – Západočeské nakladatelství, Plzeň, 66 p.
- DANIHELKA J., CHRTEK J. jun. & KAPLAN Z. (2012): Checklist of vascular plants of Czech Republic. – Preslia, Praha, 84: 647–811.
- HIEKE K. (1984): České zámecké parky a jejich dřeviny. – Státní zemědělské nakladatelství, Praha, 464 p.

Rozšíření bolševníku velkolepého a křídlatky na pobřeží plzeňských řek

3. část – Úslava

Jana Nová

Zatímco předchozí díly se věnovaly Radbuze a Mži (NOVÁ 2016) a Uhlavě (NOVÁ 2018), další pokračování průzkumu výskytu významných invazních rostlin v okolí řek na území Plzně je zaměřeno na pobřeží Úslavy. Hned v úvodu je třeba z poloviny dementovat titulke článku: **bolševník velkolepý** (*Heracleum mantegazzianum*) jsem při tomto průzkumu nezaznamenala. Naproti tomu **křídlatka japonská** (*Reynoutria japonica*) se na březích Úslavy vyskytuje hojně, a na

Doubravce jsem pozorovala i rostliny s velkými listy, které pravděpodobně přísluší druhu **křídlatka sachalinská** (*Reynoutria sachalinensis*) nebo **křídlatka česká** (*Reynoutria ×bohemica*).

Oba břehy Úslavy byly zkoumány od lávky pro pěší východně od Koterova (49°42'51" s. š., 13°26'10" v. d.) po soutok Úslavy a Berounky poblíž kostela sv. Jiří na Doubravce (49°45'46" s. š., 13°24'46" v. d.) v období 30. dubna až 19. září 2018. Mimořádně teplé a suché počasí v tomto období nemělo na křídlatky ani další pozorované invazní druhy žádný viditelně negativní vliv. Území jsem procházela co nejbližše břehové linii, pokud tomu nebránily strmé svahy nebo zástavba až k vodě; v takovém případě jsem situaci prohlédla alespoň z protějšího břehu. Širší nivu řeky jsem důkladněji zkoumala v okolí Koterova, na Lobežských loukách a v okolí kostela sv. Jiří na Doubravce. Uváděné zeměpisné souřadnice jsou odečteny z mapy na internetové stránce www.mapy.cz, nomenklatura v článku se řídí prací KUBÁT et al. 2002.

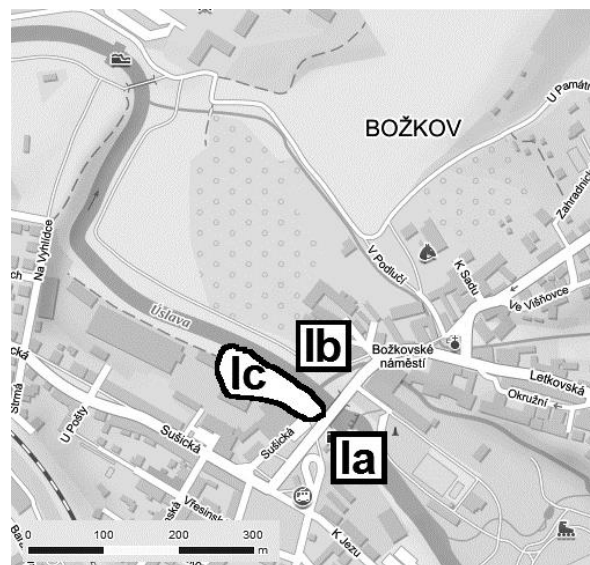
1. Křídlatka japonská (*Reynoutria japonica*)

I. Božkov

Výskyt rostliny je soustředěn kolem silničního mostu přes Úslavu v Božkově (obr. 5):

- Ia.** Levý břeh Úslavy JV od mostu v Božkově, mezi mostem a jezem (cca 49°43'54" s. š., 13°25'18" v. d.). Dva oddělené klony, porost celkem dlouhý asi 30 m. V trávniku na břehu ve společnosti dospělých dřevin *Salix caprea* a *Acer platanoides*.
- Ib.** Pravý břeh Úslavy, asi 70 m SZ od mostu v Božkově nad pěšinou, u ohrady hospodářského dvora a uvnitř tohoto objektu (cca 49°43'57" s. š., 13°25'16" v. d.). Souvislý porost v délce asi 10 m. Další oddělený klon na opačné straně pěšiny směrem k řece.
- Ic.** Levý břeh Úslavy SZ od mostu v Božkově u areálu likérky Stock, podél hrany břehu a na ploše břehu až k hladině řeky (cca 49°43'55" s. š., 13°25'17" v. d. – 49°43'57" s. š., 13°25'12" v. d.). Nesouvislý porost v celkové délce asi 100 m v podrostu dřevin *Salix* spp., *Acer platanoides* a *Robinia pseudacacia*. Bezprostředně u vody roste ve společnosti křídlatky další invazní druh *Impatiens glandulifera*.

Obr. 5. Studované území – Božkov. Lokality křídlatky japonské (Ia–Ic).

II. Lobzy

Křídlatka japonská se zde vyskytuje dál od toku řeky ve vyvýšené ploché části nivy, a to jak v sečených travních ohrad pro dobytek a v udržovaném rekreačním areálu Lobežské louky, tak dále po proudu v neudržované části nivy (obr. 6):

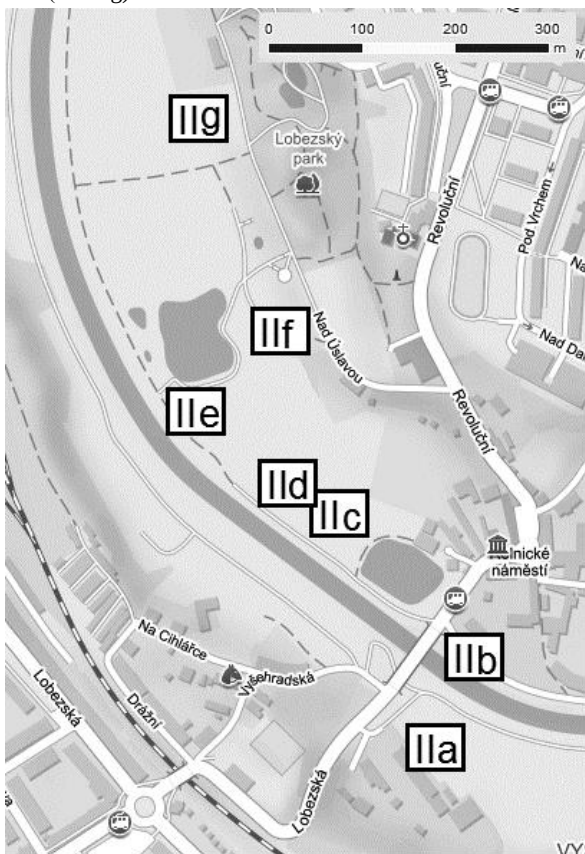
IIa. Levý břeh Úslavy asi 100 m J od mostu v Lobzích, u ohrady průmyslového objektu na jižním okraji nivy (cca 49°44'09" s. š., 13°24'34" v. d.). Porost na ploše asi 30 × 5 m v sečeném travníku.

IIb. Pravý břeh Úslavy asi 50 m V od mostu v Lobzích, ve svahu regulace mezi korytem řeky a asfaltovou silnicí (cca 49°44'13" s. š., 13°24'36" v. d.). Malý trs v sečeném travníku.

IIc. Pravý břeh Úslavy asi 150 m SZ od mostu v Lobzích v ploché části nivy, uvnitř nově zbudované ohrady pro chov dobytka (cca 49°44'18" s. š., 13°24'29" v. d.). Porost na ploše asi 10 × 5 m, v sečeném travníku (*Sanguisorba officinalis*, *Deschampsia cespitosa*, *Plantago lanceolata* aj.), taktéž sečený a pravděpodobně stříkaný herbicidem (na konci sezóny 2017 byly rostliny spálené).

IId. Pravý břeh Úslavy asi 200 m SZ od mostu v Lobzích v ploché části nivy, uvnitř nově zbudované ohrady pro chov dobytka (cca 49°44'19" s. š., 13°24'27" v. d.). Porost na ploše asi 4 × 3 m v podobných podmínkách jako IId, sečený, v minulosti herbicidovaný – na letecké mapě na serveru www.mapy.cz, datované 27. 8. 2016, je na tomto místě vidět spáleniště.

Obr. 6. Studované území – Lobzy. Lokality křídlatky japonské (IIa–IIg).

IIe. Pravý břeh Úslavy asi 350 m SZ od mostu v Lobzích v ploché části nivy, J od rekreační vodní nádrže v areálu Lobežské louky (cca 49°44'21" s. š., 13°24'21" v. d.). Porost na ploše asi 20 × 15 m, sečený, v minulosti herbicidovaný (spáleniště je vidět na letecké mapě z 27. 8. 2016), ve vysokém nepravidelně udržovaném travníku.

IIf. Pravý břeh Úslavy asi 370 m SSZ od mostu v Lobzích v ploché části nivy, V od rekreační vodní nádrže v areálu Lobežské louky (cca 49°44'24" s. š., 13°24'26" v. d.). Asi čtyři oddělené vzrostlé klony o rozměrech přibližně 10 × 10 m a několik dalších malých trsů po obou stranách pěšiny v neudržovaném ladu (*Rosa* spp., *Robinia pseudacacia*, *Salix caprea*, *Calamagrostis epigejos*, *Tanacetum vulgare* aj.). Velké klony jsou rozeznatelné i na letecké mapě z 27. 8. 2016.

IIg. Pravý břeh Úslavy asi 250 m SZ od kostela sv. Martina a Prokopa v Lobzích na východním okraji ploché části nivy J od obytných domů (cca 49°44'31" s. š., 13°24'22" v. d.). Dva oddělené vzrostlé klony o rozměrech asi 5 × 5 m v zarostlém ovocném sadu.

III. Letná – Doubravka (od silničního mostu na Rokycanské třídě ke sv. Jiří, obr. 7 na další straně).

Úsek nivy Úslavy od mostu na Rokycanské třídě po železniční most má výrazně ruderalní charakter s plochami šterku i holé půdy po nedávných stavebních úpravách. Na těchto stanovištích se vyskytují roztroušené trsy i rozsáhlejší vzrostlé porosty křídlatky japonské; rozdělení lokalit v dalším textu a na mapě (obr. 7) je spíše orientační.

IIIa. Levý břeh Úslavy asi 120 m J od mostu na Rokycanské, ve svahu nad pěšinou (cca 49°44'49" s. š., 13°24'17" v. d.). Porost na ploše cca 20 × 4 m spolu s *Robinia pseudacacia*.

IIIb. Levý břeh Úslavy bezprostředně J od mostu na Rokycanské, pod tímto mostem a až do vzdálenosti asi 120 m S od něj (cca 49°44'52" s. š., 13°24'18" v. d. – 49°44'59" s. š., 13°24'19" v. d.). Roztroušené větší a menší porosty na různých místech pobřeží: vyrůstají bezprostředně ze břehu řeky zpevněného kameny, z náspu mezi oběma částmi mostu i podél ohrady na západním okraji nivy.

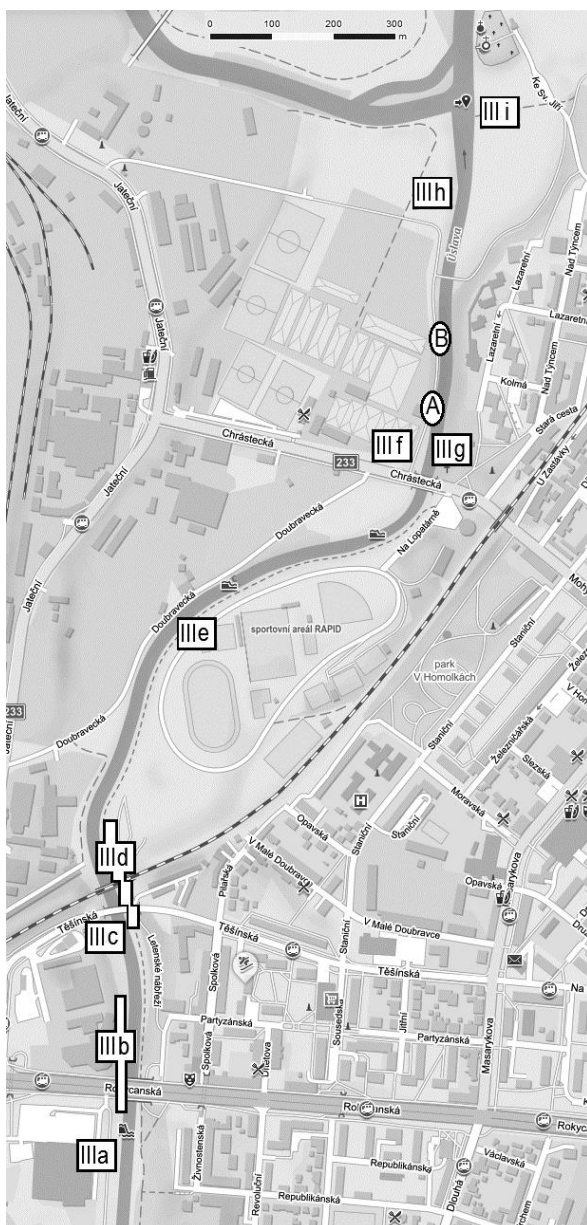
IIIc. Levý břeh Úslavy J od mostu na Těšínské ulici (cca 49°45'02" s. š., 13°24'18" v. d.). Roztroušené menší trsy bezprostředně na břehu řeky.

IIId. Pravý břeh Úslavy J od mostu na Těšínské ulici, pod mosty a až do vzdálenosti asi 100 m S od železničního mostu (cca 49°45'03" s. š., 13°24'19" v. d. – 49°45'08" s. š., 13°24'18" v. d.). Roztroušené menší trsy bezprostředně na břehu řeky i ve svahu východně od pěšiny, některé zřejmě sečené spolu s travníkem; jeden trs byl v srpnu 2018 spálený.

Od železničního mostu k silničnímu mostu na Chrástecské ulici pokrývá nivu Úslavy dobře zapojený travník typu aluviální louky a lemují ji přírodě blízké porosty dřevin. Křídlatka japonská byla v tomto úseku zaznamenána pouze na jednom místě:

IIIe. Pravý břeh Úslavy asi 100 m JZ od jezu na ř. km. 1,3, SZ od sportovního areálu Rapid – „Lopatárna“, na úpatí zalesněného svahu na kraji pěšiny (cca 49°45'18" s. š., 13°24'24" v. d.). Vzrostlý porost v délce asi 30 m pod dospělými dřevinami *Acer platanoides* a *Fraxinus excelsior*, a jeden malý izolovaný trs v podrostu *Fraxinus excelsior* a *Salix caprea*.

Lokality křídlatky japonské v severním sousedství mostu na Chrástecské ul. jsou vázány jednak na průmyslovou zástavbu u řeky, jednak na strmý břeh řeky:

Obr. 7. Studované území – Letná, Doubravka. Lokality křídlatky japonské (IIIa–IIIi) a křídlatky sachalinské nebo křídlatky české (A, B).

III f. Levý břeh Úslavy SZ od mostu na Chrástěcké ulici a na jižním okraji areálu zahradnictví (cca 49°45'27" s. š., 13°24'41" v. d.). Liniový porost na kraji cyklostezky ve společnosti *Fraxinus excelsior* a *Rubus* sp., pokračuje přes zidku do areálu zahradnictví.

III g. Pravý břeh Úslavy asi 20–50 m S od mostu na Chrástěcké na svahu k řece (cca 49°45'27" s. š., 13°24'45" v. d.). Dva oddělené porosty v podrostu dřevin *Acer pseudoplatanus*, *Sambucus nigra* a *Rubus* spp.

Poslední dvě lokality křídlatky japonské se nacházejí v bezprostřední blízkosti soutoku Úslavy s Berounkou:

III h. Levý břeh Úslavy asi 250 m JJZ od kostela sv. Jiří v ploché nivě (cca 49°45'41" s. š., 13°24'44" v. d.). Dva ojedinelé prýty v neudržovaném vysokobylinném porostu.

III i. Pravý břeh Úslavy asi 100 m J od kostela sv. Jiří, vysazené stromoradi *Acer* sp. (cca 49°45'45" s. š., 13°24'50" v. d.). Porost asi 4 × 1 m v sečeném ruderálním trávníku.

Informace o dalších porostech křídlatky japonské v okolí kostela sv. Jiří, které byly v sezoně 2018 pozorovány, bude zahrnuta do navazujícího průzkumu břehů Berounky na území Plzně.

2. Křídlatka (pravděpodobně) sachalinská (*Reynoutria* cf. *sachalinensis*)

Na Doubravce severně od mostu na Chrástěcké ulici byly zaznamenány dva oddělené porosty velkolisté křídlatky (obr. 7). Pro strmost svahu se mi bohužel nepodařilo dostat přímo k rostlinám a sebrat z nich vzorky pro spolehlivou determinaci, zda jde o k. sachalinskou, nebo k. českou (*Reynoutria ×bohemica*).

A. Levý břeh Úslavy asi 80 m S od mostu na Chrástěcké, na svahu k řece (cca 49°45'28" s. š., 13°24'43" v. d.). Porost na ploše asi 10 × 15 m v podrostu *Fraxinus excelsior*.

B. Levý břeh Úslavy asi 200 m S od mostu na Chrástěcké, pod svahem u hladiny řeky (cca 49°45'33" s. š., 13°24'44" v. d.). Porost na ploše asi 3 × 5 m v podrostu dřevin.

3. Další invazní rostliny v území

Trnovník akát (*Robinia pseudacacia*) je podél Úslavy běžný. Zejména se vyskytuje na příkrých svazích (kolem lávky v Koterově, v meandrech mezi Koterovem a Božkovem, na Doubravce), kde tvoří spolumodinantu stromového patra. Zmlazení je hojné v okolí lobezského mostu, v zarostlé části Lobezských luk a u mostu na Rokycanské.

Netýkavka žláznatá (*Impatiens glandulifera*) roste bezprostředně u vody zejména v meandrech mezi Koterovem a Božkovem, u Božkovského ostrova a u mostu v Božkově. Jen jednotlivé rostliny byly zaznamenány dále po proudu Úslavy u jezu v Lobzích u střelnice (ř. km. 3,9) a u jezu na Doubravce pod Lopatárnou (ř. km. 1,3).

Nepůvodní celík, pravděpodobně **celík kanadský** (*Solidago canadensis*), se vyskytuje mezi Koterovem a Božkovem a v zarostlé části Lobezských luk.

Závěr

Historické údaje o výskytu křídlatek v údolí Úslavy v Plzni nejsou v literatuře známy (srov. SOFRON & NESVADBOVÁ 1997), v současnosti je však *Reynoutria japonica* v tomto území běžná. Daří se jí zejména na disturbovaných místech s obnaženým substrátem (staveniště v okolí mostů na Letné, proudem narušované kamenité břehy řeky, sešlapávané okraje cest), naopak málo vstupuje do udržovaných trávníků lučního typu – mezi Koterovem a Božkovem a v nivě Úslavy na Doubravce nebyla v tomto typu vegetace vůbec nalezena.

Výskyt křídlatky japonské v trávnících na Lobezských loukách je dlouhodobý, soudě podle pozorování z předchozích let i podle srovnání s leteckou mapou, a možná sahá až do období před revitalizací tohoto území v r. 2015 – mikrolokality označené výše v článku jako IIc–II f jsou identifikovatelné i na letecké mapě z 2. 7. 2015 a možná i na snímku z r. 2011 (hnědé skvrny po spálení herbicidem?; vše dle www.mapy.cz). Navzdory pravidelnému sečení a zřejmě i pravidelnému ošetřování herbicidem zde křídlatka japonská vždy znovu hustě obrazila. Mikrolokality IIc a II d se nyní ocitly uvnitř ohrad pro dobytek – v říjnu 2018 jsem v nich viděla ovce – a bude zajímavé sledovat, zda bude mít pastva na porosty křídlatky nějaký vliv, nebo zda majitel případně podnikne razantnější kroky k likvidaci této rostliny na svém soukromém pozemku.

Pro domácí rostlinná společenstva i pro bezpečí lidských návštěvníků údolí Úslavy je potěšitelné, že se zde zatím nevyskytuje bolševník velkolepý.

Literatura:

- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.
- NOVÁ J. (2016): Rozšíření bolševníku velkolepého a křídlatek na pobřeží plzeňských řek. 1. část – Radbuza a Mže. – Calluna, Plzeň, 21/1: 16–21.
- NOVÁ J. (2018): Rozšíření bolševníku velkolepého a křídlatek na pobřeží plzeňských řek. 2. část – Úhlava. – Calluna, Plzeň, 23/1: 7–8.
- SOFRON J. & NESVADBOVÁ J. [eds] (1997): Flóra a vegetace města Plzně. – Plzeň, 200 p.
- <http://www.mapy.cz>

Zajímavé floristické nálezy ze zahradnictví firmy Erica ve Svojkovicích v sezóně 2017–2018

Miroslava Šandová

V rámci průběžného sledování ruderalní flóry v obcích a nových invazních druhů na Rokycansku jsem se rozhodla prozkoumat i známé zahradnictví Erica ve Svojkovicích, které je největším zahradnictvím v regionu a funguje již od r. 1990, kdy je založil jako soukromou firmu pan Karel Svoboda, původně zahradník Technických služeb města Rokycany.

Charakteristika lokality, metodika

Dnes se nacházejí výsadby, skleníky a kontejnerované rostliny na ploše téměř 2,5 ha (49°45'50.405"N, 13°38'39.568"E – 49°45'40.772"N, 13°38'51.278"E), areál zahrnuje i prostor s deponiemi kompostů umístěnými v jižní a severní části. Mimo areál jsou pak mezi oplocením zahradnictví a sjezdem dálnice D5 na severní straně další deponie zeminy, využívané v zahradnictví, proto jsem do soupisu evidovaných taxonů zařadila i druhy z těchto deponií. Nadmořská výška území je 394–397 m, čtverec 6247bd, fytochorion 35a Holoubkovské Podbrdsko.

Zahradnictví firmy Erica jsem navštívila v sezónách 2017 a 2018 několikrát (20. 6. 2017, 18. 7. 2017, 31. 7. 2017, 22. 9. 2017, 18. 4. 2018, 11. 5. 2018, 13. 6. 2018, 20. 6. 2018, 15. 8. 2018) a pořídila komplexní soupis plevelů, resp. planě rostoucích rostlin, z nichž zajímavější druhy jsem sebrala a zpracovala do herbářových položek, které jsou součástí rokycanské muzejní botanické sbírky. Nomenklatura taxonů je uvedena dle Klíče ke květeně ČR (KUBÁT et al. 2002).

Nález *Claytonia perfoliata*

Protože zakladatel firmy, pan Karel Svoboda, s nímž jsem se osobně znala a řadu let spolupracovala, náhle zemřel poslední říjnový den roku 2016, požádala jsem na počátku vegetační sezóny 2017 jeho manželku Lenku Svobodovou o sjednání možné prohlídky porostů a výsadeb u jeho syna, který vedení zahradnictví převzal. Plánovala jsem, že první návštěva by se uskutečnila koncem května 2017. Když mi paní Svobodová později sdělila, že právě počátkem května 2017 byl na celé ploše zahradnictví proveden postřik proti plevelům, odložila jsem průzkum až na červen. Po vysvětlení, o co při průzkumu jde, mne paní Svobodová překvapila upozorněním, že u jedné z tují, dovezených před časem z Holandska, našli zajímavou rostlinu, kterou odstranili, ale je pravděpodobné, že ještě nebyla zahrnuta do kompostů, a požádala mne o její určení. Druhý den mi skutečně rostlinu přinesla. Pro mne to bylo setkání s rostlinou, kterou jsem do té doby neznala. K jejímu určení jsem využila odbornou literaturu (HEJNÝ & SLAVÍK 1990, KUBÁT et al. 2002). Svě určení jsem si následně ověřila na webovém portálu

BioLib, kde jsou publikovány fotografie tohoto druhu z posledních několika let (web 1).

Jednalo se o druh *Claytonia perfoliata* DONN. ex WILLD. [batolka prorostlá – syn. *Montia perfoliata* (DONN. ex WILLD.) J. T. HOWEL]. Tento druh, pocházející z pacifické oblasti Severní Ameriky, byl, dle dostupné literatury, pěstován a využíván v minulosti jako salát nebo špenát, je mrazuvzdorný a někdy zplaňuje (SPOHNOVÁ & GOLTE-BECHTLEOVÁ 2010). Dostál v Nové květeně (DOSTÁL 1989) též uvádí, že kdysi byla batolka pěstována jako zelenina a ojediněle zavlékána (okolí Prahy, Větrov u Frydlantu). Údaje o výskytu jsem hledala i v dostupných internetových databázích (web 2, 3).

Část získaného trsu batolky prorostlé jsem uložila jako položku v herbáři Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech jako doklad o výskytu (23. 6. 2017, BS 5338, leg. L. Svobodová, det. M. Šandová), druhou část (neboť rostlina byla předána s poměrně velkým balem zeminy) jsem zasadila do skleníku na své zahradě v Holoubkově čp. 39, abych vyzkoušela, zda je možné ji v našich podmínkách pěstovat a zjistila, jak se rostlina bude chovat. Bohužel rostlina nepřežila teplé léto 2017 a v jeho průběhu uhynula. Jaké bylo moje překvapení, když jsem počátkem dubna 2018 při jarní přípravě skleníku k výsadbě plele plevelů, které vyrašily v teplotně velmi mírné zimě, a přitom jsem našla na jiném místě skleníku vzrostlý trs *Claytonia perfoliata*, který již měl založeny květy. Část trsu jsem odebrala jako dokladový materiál (BS 5542, leg. M. Šandová, 10. 5. 2018) a zbývající část jsem ponechala vykvést a semena dozrát, rostlina následně odumřela. V průběhu měsíce listopadu 2018 ve skleníku ze semen vyklíčily více než dvě desítky nových rostlin.

Semena této rostliny jsou nabízena na řadě internetových portálů, což souvisí s trendem zkoušení nových rostlin v gastronomii. Je proto možné, že se s touto rostlinou, zplnělou z kultur, budeme v budoucnu setkávat častěji. To dokazuje i její přežití ve studeném skleníku i nově publikované informace o nálezech z několika posledních let, mj. i nález v blízkosti železniční trati (web 4).

Z území ČR se uvádí ještě příbuzná *Claytonia alsinoides* Sims., jako u nás občas pěstovaná a vzácně zplaňující – viz HOLUB (1975), HEJNÝ & SLAVÍK (1990).

Nález *Amaranthus emarginatus* a r. *Cardamine*

Druhově nejbohatší částí areálu zahradnictví je jižní a jihozápadní část, v níž jsou umístěny komposty, na nichž se skladují a zpracovávají rostlinné zbytky uhynulých, poškozených a neprodaných výpěstků spolu se zbytky zeminy z kontejnerovaných rostlin, papírových obalů, pilin, zbytky mulčovací kůry aj. Tyto hromady, dosahující výšky až 2,5–3 m, jsou ve vegetačním období pokryty téměř ze 100 % vegetací, v níž převažují *Amaranthus retroflexus*, *Chenopodium album* agg., *Chenopodium ficifolium*, *Epilobium ciliatum*, *Urtica dioica*, *Echinochloa crus-galli*, *Persicaria lapathifolia* subsp. *lapathifolia* aj. Mezi jednotlivými deponiemi jsou nezpevněné hlinité nebo písčitohlinité komunikace, často s menšími terénními depresiemi, periodicky vysychavé. Vlhkost v nich zajišťuje jak srážková voda, tak voda ze zavlažovacích zařízení, využívaných ke kapénkové závlaze kontejnerovaných výpěstků, soustředěných na foliemi pokrytých dílčích odděleních. V blízkosti kompostů byl nalezen v několika exemplářích druh *Amaranthus emarginatus* (leg. M. Šandová, 18. 7. 2017, det. jako *A. lividus*, později revidován J. Danihelkou jako *Amaranthus emarginatus* subsp. *emarginatus* – rev./det. J. Danihelka, 18. 10. 2017). Doklad je uložen v herbáři Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech pod evidenčním číslem BS 5382. Tento druh

je uváděn v r. 2016 jako nový druh pro Českou republiku Dřevojanem a Letzem (DŘEVOJAN & LETZ 2016), kteří se ve své práci zabývají i jeho výskytem na území Slovenska, Maďarska a Rakouska a jako biotop uvádějí převážně písčité nebo štěrkovitopísčité náplavy říčních břehů, zejména ve společenstvech svazu *Chenopodion rubri* (DŘEVOJAN & LETZ 2016, p. 196). Nález ze Svojkovic se nacházel na obdobném substrátu, i když se nejednalo o říční náplav, a doprovázely ho prakticky stejné rostliny – *Persicaria lapathifolia* subsp. *lapathifolia*, *Echinochloa crus-galli*, *Plantago major*, *Chenopodium album* s. l., *Potentilla supina*, *Portulaca oleracea*. V extrémně suchém roce 2018 druh na původním biotopu nalezen nebyl. I doprovodné druhy zde byly nalezeny jen v miniaturních a zasychajících exemplářích. Je pravděpodobné, že se jedná o první nález druhu *Amaranthus emarginatus* subsp. *emarginatus* v západních Čechách – z Rokycanska uváděn dosud nebyl a nepodařilo se mi zjistit, že by byl nalezen jinde v západních Čechách.

Dalším z nalezených zajímavých druhů, který se vyskytuje ojediněle v nádobách pěstovaných rostlin, zejména jehličnanů, je *Cardamine hirsuta*. Další jedinci, které označuji jako *Cardamine* cf. *occulta*, jsou v areálu hojnější, rostliny nemají zachovanou listovou růžici, jsou lysé, listy jsou odlišného tvaru a vyskytují se též u kontejnerovaných rostlin. Dle ústního sdělení M. Ducháčka (16. 10. 2018) by se skutečně mohlo jednat o *C. occulta*, ve smyslu uvedeném např. v práci MARHOLD, ŠLENKER, KUDOH & ZOZOMOVÁ-LIHOVÁ (2016). Rostliny však vyžadují ještě provedení revize taxonem.

Celkový soupis nalezených druhů

Celkem bylo v areálu zahradnictví Erica ve Svojkovicích evidováno 108 rostlinných taxonů planých nebo zplanělých rostlin, které uvádím níže. V závorce za jménem druhu uvádím datum sběru a případně inventární číslo herbářové položky, ev. další informace vztahující se k výskytu uváděného druhu na místě samém.

Achillea millefolium (18. 4. 2018, not., ojediněle v jižní části areálu; vně areálu na deponii zeminy; 13. 6. 2018, not., u východního plotu areálu); *Agropyron repens* (18. 4. 2018, not., na kompostu v jižní části areálu; na deponii vně areálu směrem k dálnici); *Alchemilla* sp. (18. 4. 2018, not., u cesty při západním plotu; v blízkosti deponie na severní straně); *Amaranthus caudatus* (31. 7. 2017, not., v jižní části areálu poblíž kompostů, zplanělý z kultury); *Amaranthus emarginatus* subsp. *emarginatus* (18. 7. 2017, BS 5382, leg. M. Šandová, rev./det. J. Danihelka 18. 10. 2017, na přístupových cestách v J části areálu, v blízkosti kompostů, několik ex.; opakovaně 31. 7. 2017, not.); *Amaranthus retroflexus* (18. 7. 2017, BS 5380, roztroušeně v celém areálu; 31. 7. 2017, BS 5425, v jižní části mezi komposty; BS 5426, na horní ploše hromad kompostů – hojně; 20. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Anagallis arvensis* (22. 9. 2017, not., u komunikace podél plotu v J části areálu; 20. 6. 2018 na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Apera spica-venti* (13. 6. 2018, BS 5585, deponie zeminy mezi zahradnictvím Erica v obci a sjezdem z dálnice D5 do obce u dálničního mostu); *Arabidopsis thaliana* (18. 7. 2017, not., 18. 4. 2018, BS 5517, v jižní části mezi komposty); *Arctium minus* (18. 7. 2017, not., na deponii zeminy na S straně směrem k dálnici D5); *Arrhenatherum elatius* (13. 6. 2018, not., na kompostu v J části areálu a na deponii u plotu vně areálu směrem k dálnici); *Artemisia vulgaris* (18. 7. 2017, not., na kompostu v J části areálu; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Atriplex patula* (18. 7. 2017, not., na kompostech v areálu; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu

na S straně, směrem k dálnici); *Barbarea vulgaris* (3. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Bromus hordeaceus* (18. 7. 2017, not., v areálu; 13. 6. 2018, not., deponie zeminy u plotu mezi zahradnictvím Erica v obci a sjezdem z dálnice D5 do obce u dálničního mostu); *Calamagrostis epigejos* (31. 7. 2017, not., 22. 9. 2017 not., 18. 4. 2018, not., v blízkosti složených dřevěných palet u V plotu); *Calystegia sepium* (22. 9. 2017, not., na oplocení areálu v SV části; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně směrem k dálnici); *Cardamine* cf. *occulta* (18. 7. 2017, BS 5381, v květníku v hrnkovaných sazenicích jehličnanů; v kontejnerované sadbě starších tújí u plotu na Z straně; 20. 6. 2018, BS 5602, v západní části areálu v kontejnerovaných rostlinách; 15. 8. 2018, př. č. N80/2018 – 2 ks, v kontejnerované sadbě jehličnanů, konzultováno s M. Ducháčkem, 16. 10. 2018); *Cardamine hirsuta* (17. 7. 2017, not., kontejnerovaná sadba borovic; 18. 4. 2018, BS 5515, v kontejnerované sadbě starších jehličnanů; 18. 4. 2018, BS 5519, na několika místech v hrnkovaných rostlinách v oddělení 3 mezi výsadbami; 20. 6. 2018, BS 5604, ve V části v kontejnerovaných jehličnanech); *Cerastium glomeratum* (18. 7. 2017, BS 5379, u cestíček mezi záhony; 18. 4. 2018, BS 5520, roztroušeně podél komunikace (pěšiny) v J části areálu mezi hrnkovými výsadbami; 20. 6. 2018, not., roztroušeně v okolí pěšin s hrnkovými rostlinami); *Cerastium tomentosum* (20. 6. 2018, BS 5599, roztroušeně, ve výsadbách i podél cest, zplanělý z výsadeb); *Cirsium arvense* (13. 6. 2018, not., u V plotu areálu); *Chenopodium album* agg. (18. 7. 2017, not., 31. 7. 2017, not., na kompostech v J části areálu; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Chenopodium ficifolium* (18. 7. 2017, BS 5378, mezi záhony u cest, na kompostech v J části areálu a v jejich blízkosti, hojně, rev. P. Dřevojan, 16. 10. 2018; 31. 7. 2017, BS 5429, na horní vrstvě kompostu u plotu v JZ části areálu; 20. 6. 2018, BS 5597, v J části areálu, na kompostu, rev. P. Dřevojan, 16. 10. 2018); *Chenopodium pedunculare* (31. 7. 2017, BS 5431, na hromadách kompostu v J části; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně směrem k dálnici); *Chenopodium polyspermum* (18. 7. 2017, not., roztroušeně v celém areálu; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Chenopodium rubrum* (15. 8. 2018, př. č. N87/2018, v oddělení s kontejnerovanou sadbou, prorůstající černou fólií pod květináči v JZ části areálu, hojně, rev. P. Dřevojan, 16. 10. 2018); *Chenopodium strictum* (18. 7. 2017, not., u plotu ve V části areálu); *Cichorium intybus* (18. 7. 2017, not., u vchodu do areálu zahradnictví; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Claytonia perfoliata* (23. 6. 2017, BS 5338, leg. L. Svobodová, det. M. Šandová; 10. 5. 2018, BS 5542, Holoubkov, v zahradě domu čp. 39, ve skleníku, 450 m, 6248ac – vyrostla ze semen původní rostliny získané v r. 2017 v zahradnictví Erica ve Svojkovicích, viz výše); *Conyza canadensis* (18. 7. 2017, not., roztroušeně při komunikacích v areálu); *Cucurbita pepo* var. *giromontiana* (13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Dactylis glomerata* (13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Daucus carota* (18. 7. 2017, not., v J části areálu v blízkosti kompostů; 15. 8. 2018, not., na deponii na S straně, směrem k dálnici); *Digitaria sanguinalis* subsp. *sanguinalis* (18. 7. 2017, not., u skládky palet a kolem cesty mezi komposty; 15. 8. 2018, not., v J části areálu u plotu); *Echinochloa crus-galli* (18. 7. 2017, not., v blízkosti kompostů na J straně areálu; 31. 7. 2017, not., u komunikace ve střední části areálu; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Echium vulgare* (13. 6. 2018, not., u plotu na V straně areálu);

Elytrigia repens (18. 7. 2017, not., na starším kompostu na J straně; 18. 4. 2018, not., na deponii na S straně, vně areálu); *Epilobium ciliatum* (18. 7. 2017, not., na kompostu v J části areálu); *Epilobium hirsutum* (31. 7. 2017, not., u příkopu u vchodu do areálu; 15. 8. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Equisetum arvense* (31. 7. 2017, not., u plotu na V straně za kompostem; 15. 8. 2018, not., na deponii zeminy vně areálu na S straně směrem k dálnici); *Erophila verna* (18. 4. 2018, not., podél cest v areálu mimo fólii zakryté plochy se sadbou); *Festuca rubra* (13. 6. 2018, BS 5589, deponie zeminy mezi zahradnictvím Erica v obci a sjezdem z dálnice D5 do obce u dálničního mostu); *Filipendula ulmaria* (13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu směrem k dálnici); *Fumaria officinalis* (18. 7. 2017, not., na kompostu v J části areálu; 15. 8. 2018, not., na deponii v S části směrem k dálnici); *Galium aparine* (18. 4. 2018, not., v J až JV části areálu); *Geranium pusillum* (18. 4. 2018, not., ojediněle v J části areálu); *Geranium robertianum* (20. 6. 2018, not., u plotu na V straně vně areálu); *Geum urbanum* (18. 4. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici; 13. 6. 2018, not., v J části areálu); *Hordeum jubatum* (18. 7. 2017, BS 5377, u plotu při vjezdu do areálu a v přilehlém příkopu – lokalita byla zničena v dubnu 2018 při rekonstrukci chodníku a přilehlé vozovky; 13. 6. 2018, BS 5592, asi 20 m před vstupem do areálu zahradnictví Erica, u plotu – při úpravách vozovky došlo k přesunutí zeminy, původní lokalita přímo u vstupu byla zničena, rostliny vyklíčily na novém místě); *Humulus lupulus* (13. 6. 2018, not., na plotě v SV části areálu); *Lactuca serriola* (18. 7. 2017, not., u V plotu areálu; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Lamium purpureum* (18. 4. 2018, not., v blízkosti kompostů na J straně areálu; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Lathyrus pratensis* (13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Leontodon autumnalis* (18. 7. 2017, not., u plotu v Z části); *Lepidium rudemale* (13. 6. 2018, not., na okraji deponie vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Lolium perenne* (18. 7. 2017, not., v JZ části u plotu); *Lycopsis arvensis* (31. 7. 2017, BS 5428, u cesty mezi výsadbami v J části areálu; 20. 6. 2018, BS 5598, v J části areálu, na kompostu, roztroušeně); *Lysimachia nummularia* (22. 9. 2018, not., u plotu na V straně areálu a na komunikaci v J části areálu; 20. 6. 2018 v S části areálu mezi fóliovníky); *Malva sylvestris* (31. 7. 2017, not., u V plotu v příkopu); *Matricaria discoidea* (18. 7. 2018, not., mezi skládkou palet v J části; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Matricaria recutita* (13. 6. 2018, BS 5587, deponie zeminy mezi zahradnictvím Erica v obci a sjezdem z dálnice D5 do obce u dálničního mostu); *Melilotus albus* (18. 7. 2017, not., na kompostu v J části areálu; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Microrrhinum minus* (20. 6. 2018, BS 5601, v Z části areálu v kontejnerovaných jehličnanech); *Oxalis corniculata* (18. 7. 2017, not., v kontejnerované sadbě; 20. 6. 2018, BS 5603, ve V části v hrnkovaných rostlinách, ojediněle); *Oxalis fontana* (18. 7. 2018, not., podél komunikací mezi výsadbami, roztroušeně); *Papaver dubium* (20. 6. 2018, BS 5596, v J části areálu na kompostu, ojediněle); *Papaver rhoeas* (13. 6. 2018, BS 5584, deponie zeminy mezi zahradnictvím Erica v obci a sjezdem z dálnice D5 do obce u dálničního mostu); *Pastinaca sativa* (13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Persicaria lapathifolia* subsp. *lapathifolia* (18. 7. 2017, not., 31. 7. 2017, not., na kompostech v J části areálu); *Plantago major* (18. 7. 2017, not., roztroušeně v areálu; 15. 8. 2018, na deponii vně areálu směrem k dálnici); *Poa annua* (18. 4. 2018, not., u cest

v areálu, roztroušeně); *Polygonum arenastrum* (18. 7. 2017, not., u hlavní cesty v areálu; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Portulaca oleracea* (18. 7. 2017, BS 5383, dvě málo vitální rostliny v J části areálu, v blízkosti kompostů; 20. 6. 2018, BS 5595, v J části areálu v blízkosti kompostů, na písčité pěšině); *Potentilla anserina* (18. 7. 2017 et 31. 7. 2017, not., na písčité cestě v J části areálu; 18. 4. 2018, not., tamtéž); *Potentilla reptans* (31. 7. 2017, not., roztroušeně na pěšinách mezi výsadbami v J části; 18. 4. 2018, not., na deponii vně areálu); *Potentilla supina* (31. 7. 2017, BS 5427, v J části areálu při terénní depresi – několik ex.; 18. 4. 2018, not., na hlinitých komunikacích, místy zaplavovaných při záливce sadby); *Puccinellia distans* (18. 7. 2017, not., v J části areálu); *Ranunculus repens* (31. 7. 2017, not., roztroušeně v celém areálu; 18. 4. 2018, not., na deponii v S části směrem k dálnici, na vlhkých místech); *Rumex crispus* (18. 4. 2018, not., na kompostech; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu); *Rumex obtusifolius* (13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Sagina procumbens* (18. 7. 2017, not., v kontejnerovaných rostlinách, roztroušeně; 20. 6. 2018, BS 5605, ve V části v kontejnerovaných listnáčích); *Senecio vulgaris* (18. 7. 2017, not., et 18. 4. 2018, not., roztroušeně v celém areálu); *Setaria viridis* (18. 7. 2017, not., u plotu při vstupu do areálu); *Setaria verticillata* (31. 7. 2017, BS 5430, u plotu při vjezdu do areálu); *Solanum lycopersicum* (13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Solanum nigrum* (18. 7. 2017, BS 5376, v J části areálu v blízkosti kompostů); *Sonchus arvensis* (18. 7. 2017, not., na kompostu v J části); *Sonchus oleraceus* (18. 4. 2018, not., mezi kontejnerovanými rostlinami, ojediněle); *Sonchus asper* (13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Stellaria media* (18. 7. 2017, not. et 18. 4. 2018, not., roztroušeně v celém areálu); *Trifolium dubium* (18. 7. 2017, not., na slunné ploše v J části areálu); *Tanacetum vulgare* (31. 7. 2017, not., u Z plotu v areálu; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Taraxacum* sect. *Ruderalia* (18. 7. 2018, not., v J části areálu; na deponii vně areálu směrem k dálnici; 13. 6. 2018, not., u plotu areálu); *Thlaspi arvense* (13. 6. 2018, not., na kompostu v J části areálu; na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Trifolium repens* (31. 7. 2017, not., u plotu na Z straně areálu; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Tripleurospermum inodorum* (18. 7. 2017, not., na kompostu v J části; 18. 4. 2018, not., u J plotu); *Trisetum flavescens* (13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Tussilago farfara* (18. 7. 2017, not., roztroušeně v J části na cestě); *Urtica dioica* (18. 4. 2018, not., na kompostech v J části areálu; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici); *Verbascum nigrum* (22. 9. 2017, not., u kompostu v J části; 18. 4. 2018, not., u oplocení areálu); *Veronica sublobata* (18. 4. 2018, BS 5518, roztroušeně v J části areálu mezi komposty); *Veronica anagallis-aquatica* (20. 6. 2018, BS 5600, v J části areálu, na deponii zeminy); *Vicia cracca* (18. 7. 2017, not., u plotu nedaleko kompostu v J části; 13. 6. 2018, not., na deponii vně areálu na S straně, směrem k dálnici).

Souhrn

Areál zahradnictví pestrostí svých mikrobiotopů umožňuje existenci celé škály rostlinných druhů. V zahradnictví Erica ve Svojkovicích, které patří k největším na Rokycansku, bylo v sezónách 2017 a 2018 evidováno celkem 108 taxonů cévnatých rostlin. Uplatňují se především jednoleté a dvouleté druhy, které jsou schopny se reprodukovat v krátkém období mezi agrotechnickými zásahy a stěhováním

kontejnerovaných sadeb i výsadeb prostokořenných rostlin v areálu v průběhu vegetačního období. Dovoz hrnkované sadby z různých oblastí, včetně zahraničí, umožňuje i výskyt vzácnějších zavlečených druhů. Jako nejzajímavější z nich jsou zde uvedeny *Claytonia perfoliata*, *Amaranthus emarginatus* subsp. *emarginatus*, *Cardamine hirsuta*, *Cardamine cf. occulta* a *Hordeum jubatum*.

Literatura:

- DOSTÁL J. (1989): Nová květena ČSSR. Vol. 1. – Academia, Praha, 1989, p. 138.
- DŘEVOJAN P. & LETZ D. R. (2016): Laskavec vykrojený (*Amaranthus emarginatus*) – nový druh květeny České republiky a poznámky k jeho výskytu na Slovensku, v Maďarsku a Rakousku. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 51/2: 189–209.
- HEJNÝ S. & SLAVÍK B., [ed.] (1990): Květena České republiky. Vol. 2. – Academia, Praha, p. 75.
- HOLUB J. (1975): *Claytonia alsinoides* – nová zplanělá rostlina československé květeny a poznámky k jejímu rodovému zařazení. – Preslia 47: 317–330, Praha, 1975.
- CHVOJKOVÁ E., PIVOŇKOVÁ L., SLADKÝ J., NESVADBOVÁ J. & SOFRON, J. [eds] (2012): Výsledky floristického kurzu v Rokycanech 6.–11. července 2003. – Zprávy Čes. Bot. Společ., Praha, 47, Příl. 2012/1: 103–164.
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.
- MARHOLD K., ŠLENKER M., KUDOH H. & ZOZOMOVÁ-LIHOVÁ J. (2016): *Cardamine occulta*, the correct species name for invasive Asian plants previously classified as *C. flexuosa*, and its occurrence in Europe. – PhytoKeys 62: 67–72. (<https://phytokeys.pensoft.net/articles.php?id=7865>) (19. 10. 2018).
- SPOHNOVÁ M. & GOLTE-BECHTLEOVÁ M. (2010): Co tu kvete? Květena střední Evropy. – Euromedia Group, Praha, 399 p.
- Web 1: <https://www.biolib.cz/cz/taxon/id38475/> (25. 5. 2018).
- Web 2: [https://plants.usda.gov/core/profile?symbol=CLPEP#\(5.10.2017\)](https://plants.usda.gov/core/profile?symbol=CLPEP#(5.10.2017)).
- Web 3: <http://www.pladias.cz> (10. 9. 2018, 19. 10. 2018).
- Web 4: <https://www.biolib.cz/cz/taxonimage/id337433/?taxonid=38475>

Další botanická pozorování v lesní školce na Plánicku

Ivona Matějková

V jednom z předchozích čísel Calluny vyšel můj příspěvek věnovaný flóře lesní školky spadající pod správu města Plánice (MATĚJKOVÁ 2015); tato lokalita se nachází ca 0,6 km S až SSV od kapličky v obci Nová Plánice, ve fyto-geografickém okrese 34 Plánický hřeben, na souřadnicích 49°22'34.836" N, 13°27'0.891" E. Článek uvádí nálezy veškerých druhů zjištěných na této lokalitě v letech 2012–2014. V rozmezí dalších čtyř let (2015–2018) bylo v tomto průběžném botanizování úspěšně pokračováno, a sice s překvapujícími výsledky, které mne přiměly napsat kratší pojednání navazující na můj předchozí příspěvek. Nomenklatura cévnatých rostlin vychází z práce (KUBÁT et al. 2002, u vzácnějších druhů je uveden stupeň jejich ohrožení dle Červeného seznamu (GRULICH 2017).

Během nového průzkumného období 2015–2018 se podařilo nalézt celkem 25 nových druhů. Většina těchto nálezů však byla učiněna až v průběhu roku 2018 po předchozím návozu úživné zeminy na volné záhony za účelem jejich zúrodnění pro efektivnější pěstování mladých lesních stromků.

V záhonech, kde nedošlo k navázkám nové zeminy, podobně jako v předchozím sledovacím období silně převládala rukev (*Rorippa palustris*), místy společně s *Mentha arvensis*. V jednom ze dvou záhonů uměle stíněných prodyšnou textilií, kde třetím rokem rostla jedle z vlastní sje, bylo nově objeveno několik drobných exemplářů *Isolepis setacea* (C3). V nestíněných záhonech s bukem se na některých volnějších plochách rozrůstaly kolonie *Portulaca oleracea* (PL). Dařilo se zde i několika exemplářům *Hypericum perforatum*.

V okrajových částech školky na volném prostranství se v průběhu letního období 2018 masově rozšířil teplomilnější druh pocházející z jižní Evropy, a sice *Digitaria sanguinalis*, který byl v letech 2016–2017 nalézán pouze v počtu několika exemplářů. V r. 2018 sem „doputoval“ další nepůvodní hojně se šířící druh *Eragrostis minor* (PL), zaznamenaný v počtu několika dobře vyvinutých exemplářů. Na celé řadě míst s půdou bohatší na živiny vyrostly vitální exempláře *Potentilla norvegica* (PL) s přesahem do kontaktních záhonů. V roce 2017 se u hromady tlející hmoty ve východní části školky, kam je průběžně deponován plevel ze záhonů, uchytil jeden exemplář *Melissa officinalis*. Ten se během vegetační sezóny r. 2018 výrazně rozrostl do podoby bohatě kvetoucího rozvětveného trsu.

Na pískovišti v jižní části lesní školky, které slouží k zakládání vyzvednutých stromků určených k výsadbám na paseky, byly nově zjištěny malé populace *Filago arvensis* – C3 (PL) a *Gypsophila muralis* (PL). Navezený písek pochází z nedalekého lomu u obce Zavlekov, kde se těží zvětralý granodiorit, zatímco geologické podloží Plánicka je tvořeno především cordieritickými rulami (viz webovou stránku Geologické a geovědní mapy).

Na záhonech, kam byla navezena zemina vybagrovaná z nivy Habartického potoka při výstavbě dvou lesních retenčních nádrží (1,6 km JJZ od obce Újezd a ca 3 km J od lesní školky), se uchytily následující nové druhy: *Ajuga reptans*, *Fumaria officinalis* s. l. (PL), *Microrrhinum minus*, *Polemonium caeruleum* (C2r), *Stachys sylvatica* (dosti hojně) a *Veronica beccabunga*. Spolu s nimi se zde v hojném počtu uplatnily čtyři běžné nitrofilní druhy: *Rubus idaeus*, *Rumex obtusifolius*, *Sambucus nigra* a *Urtica dioica*.

Pozoruhodná květena vyrostla na záhonech, kam byla navezena zemina z obecní kompostárny. Celkem zde bylo zjištěno 11 nových druhů: *Amaranthus caudatus* (PL), *A. lividus* (PL), *Cucurbita pepo*, *Datura innoxia* (PL) v podobě bohatě rozvětvených exemplářů o ploše až jeden metr čtvereční/1 ks, dále *Datura stramonium* subsp. *stramonium* (PL) a *D. stramonium* var. *tatula* (PL) – oba taxony v podobě bohatě rozvětvených a urostlých až 2,5 metru vysokých exemplářů, *Malva mauritiana*, *M. neglecta*, *Nicotiana glauca* (několik dobře vyvinutých exemplářů), *Oenothera biennis* (jeden statný exemplář) a *Phytolacca esculenta* (celkem pět menších jedinců). Lze předpokládat, že semena větší výše jmenovaných druhů se do kompostárny a následně do lesní školky dostala ze soukromých zahradek. Spolu s nimi zde vyrostly v hojném množství některé běžné polní plevely včetně *Echinochloa crus-galli* a merlíků (*Chenopodium album* a *C. polyspermum*). Tyto druhy však byly na zkoumané lokalitě zaznamenány již v předchozím sledovacím období – podobně jako *Myosoton aquaticum*,

Obr. 6 – Mohutné durmany v lesní školce vyrostlé během letní sezóny 2018.

který na některých záhonech vyhnojených kompostovou zeminou vytvořil v druhé polovině vegetační sezóny r. 2018 husté a souvislé porosty zcela překrývající výsadby čerstvě zaškolovaných jednoletých sazenic jedle či buku.

Ze vzácnějších druhů podchycených během let 2012–2014, které zde nadále úspěšně přežívají, stojí za zmínku především tyto tři: a) přetrvávající početná populace *Epipactis helleborine* u hromady tlející hmoty; b) vitální populace *Hypericum humifusum* – C3 (PL) v sousedních zhutnělých plochách s jalovou zeminou; c) drobná „migrující“ populace *Verbena officinalis* (C3) čítající několik jedinců.

Závěrem nutno dodat, že velmi suchý rok 2018 příliš neprosplával lesním stromkům, s návozem vyhnojené zeminy však dostali v plánické lesní školce zelenou někteří zástupci nepůvodní teplomilné flóry včetně tří taxonů durmanů, jejichž bohatě větvené exempláře připomínaly mnohým kolemjdoucím „divné exotické keře“ (obr. 6). Za pomoc při determinaci netradičních botanických objevů patří můj velký dík Radimu Pauličovi.

Literatura

- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. The Red List of vascular plants of the Czech Republic. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
- KUBÁT K., HROUDA L., CHRTEK J. jun., KAPLAN Z., KIRSCHNER J. & ŠTĚPÁNEK J. [eds] (2002): Klíč ke květeně České republiky. – Academia, Praha, 928 p.
- MATĚJKOVÁ I. (2015): Botanická pozorování v lesní školce na Plánicku. – Calluna, Plzeň, 1: 4–5.

Internetové zdroje:

Geologické a geovědní mapy. – URL:

<http://www.geologicke-mapy.cz/> (1. 11. 2018).

Zajímavé floristické nálezy 2018

Ivona Matějková ed.

Do nové rubriky zajímavých floristických nálezů se sešlo celkem 41 druhů z různých koutů západních Čech, poskytnutých sedmi nálezci ve spolupráci s dalšími kolegy. Všem zúčastněným patří velký dík za ochotné předání svých nálezů (k opublikování plus herbářové položky), porůznu doplněných o další přínosné informace. U většiny nálezů je uvedena přesná lokalizace zaměřením souřadnic v systému WGS-84. Údaje týkající se fytogeografických okresů byly převzaty ze studie SKALICKÝ (1988), údaje ke kvadrantům středoevropského síťového mapování z publikace SLAVÍK (1971). Kategorie ohrožení jsou uvedeny dle Červeného seznamu (GRULICH & CHOBOT 2017), názvy syntaxonů z katalogu biotopů (CHYTRÝ et al. 2010). Nálezy, u nichž nebyl pořízen dokladový sběr, jsou označeny zkratkou *not*. U sebraných nálezů je uvedeno *leg.* a připsána zkratka PL = herbář Západočeského muzea v Plzni. Za pomoc s revizí textu děkujeme Slávce Nesvadbové.

Věříme, že tyto nové zajímavé nálezy vám budou inspirovat pro další společná či individuální floristická bádání, ať už v Plzeňském kraji nebo kdekoli jinde.

Agrimonia procera Wallr. – C3

Přeštice (okr. Plzeň-jih): ruderalní plochy v areálu býv. cihelny mezi Přešticemi a osadou Žerovice, hojně, 49°34'50.9"N, 13°18'46.6"E, 390 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6445b, *not*. R. Paulič et Fr. Zima 19. 8. 2018.

Ailanthus altissima (Mill.) Swingle

Plzeň-Doubravka (okr. Plzeň-město): mezi obchodem Penny Market a konečnou zastávkou trolejbusu č. 16. Vzrostlý a plodný strom; intenzivně zmlazuje v okolním trávníku, 49°45'31.846"N, 13°25'31.446"E, 325 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, *leg.* J. Nesvadbová, červen 2018, PL.

Semena pajasanu byla dovezena r. 1835 na panství Kašpara M. Sternberga na Březinu (viz web 1). VAŇOUSEK (1980) uvádí druh v arboretu v Újezdci u Merklína v r. 1860. Výskyt ve volné krajině zaznamenal VACEK (1974). Popisuje, že v létě 1973 objevil jeden starší strom a dva stromky velmi mladé na pokraji olšového porostu na pravém břehu potoka pod silnicí z Vícova do Vodokrt. Místo podle V. Vacka vylučuje jakýkoliv pěstební záměr, je daleko od osad a na půdě mimo jakoukoliv kulturu a užitkovost; autorovi nebylo známo, že by se druh na Přes-ticku v té době pěstoval. Jde zřejmě o první zaznamenané zplanění na Plzeňsku.

V herbáři Západočeského muzea jsou uloženy nejstarší sběry F. Malocha (1909: kompost pod Zámečkem u Radčic), V. Mencla (1944: Plzeň, Nemocniční ulice při dráze proti vojenským pekárnám, uliční stromořadí) a F. Zikana (1938: v městských sadech u muzea v Plzni).

V. Štěpán in SOFRON & NESVADBOVÁ (1997: 161) uvádí, že druh je v Plzni sázen často. V posledních dvaceti letech vzniklo více prací (např. na katedře fyzické geografie a geoekologie PříF UK Praha) věnovaných výskytu invazních druhů, včetně pajasanu v povodí řek Střely, Berounky, Ohře, Teplé a dalších (cf. web 2).

***Anchusa officinalis* L.**

Plzeň (okr. Plzeň-město): Šumavská ulice, pod Okresním soudem Plzeň-město, proti zastávce trolejbusů. Výslunný, jižně orientovaný suchý kulturní trávník, velice hojně, 49°44'40.611"N, 13°23'15.689"E, ca 315 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, not J. Nesvadbová 13. 6. 2018.

***Asparagus officinalis* L.**

Dýšina, Nová Huť (okr. Plzeň-město): travnatá svahová stezka k jezu nad levým břehem Klabavy, Křivoklátsko, 6247a, 320 m n. m., not J. Sofron 23. 10. 2017.

***Betonica officinalis* L.**

Nezbavětice (Plzeň-město): Na Skalkách, listnatý les 770 m SZ od kapličky, východně od skály, 490 m n. m., 49°39'35.079"N, 13°28'11.381"E, 6346b, not I. Kinská et S. Pecháčková 22. 5. 2018.

***Bidens radiatus* Thuill.**

Dražovice (okr. Klatovy): na obnaženém jihovýchodním břehu rybníka „Podhrázský dražovický“ ZJZ od obce, vlhký písek, velice hojně, 49°13'16.9"N, 13°35'58.4"E, 494 m n. m., Volyňské Předšumaví, 6747d, not R. Paulič et P. Kúr 22. 9. 2018.

***Carex bohémica* Schreb. – C4a**

Soběkury (okr. Plzeň-jih): severovýchodní pobřeží Zadního rybníka, na obnažené vysychající písčité půdě, ca 1,25 km ZSZ od kaple Povýšení sv. Kříže v obci, menší kolonie, 431 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, leg. J. Bureš et I. Matějková 8. 10. 2018, PL. Druh zde našli také J. Sladký et A. Vydrová 27. 6. 2018. Jedná se o potvrzení nálezu V. Vacka z 22. 6. 1972 (sub *Carex cyperoides* L.), viz VACEK & MATĚJKOVÁ (1995: 28).

***Carex cespitosa* L. – C4a**

Bystřice nad Úhlavou (okr. Klatovy): niva Petrovického potoka (u jeho levostranného bezejmenného přítoku), pod silnicí ve směru Bystřice nad Úhlavou – Pocinovice, ca 1 km SSV od památníku Antonína rytíře Randy v obci, několik trsů v mokřadní dlouhodobě neobhospodařované louce, 457 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, leg. I. Matějková et J. Michálková, 11. 10. 2018, PL.

***Carex pseudocyperus* L. – C4a**

Pačejev (okr. Klatovy): západní břeh rybníka Buxín, 1 trs, 49°23'36.0"N, 13°37'20.4"E, 522 m n. m., Horažďovicko, 6647b, not R. Paulič, V. Žíla, Fr. Zima et M. Soukup 24. 8. 2018.

***Cirsium ×tataricum* (L.) All.**

Dnešice (okr. Plzeň-jih): louky JZ od Nového rybníka JV od obce, jen jeden exemplář mezi rodiči, 49°35'42.8"N, 13°17'05.7"E, 380 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6445b, not R. Paulič et Fr. Zima 19. 8. 2018.

***Consolida regalis* S. F. Gray**

Horomyslice (obec Dýšina, okres Plzeň-město): pšeničné pole, 49°46'19.891"N, 13°30'12.010"E, 350 m n. m., Křivoklátsko, not J. Nesvadbová et P. Velleková, 6. 6. 2018. V r. 2004 druh uváděn z Dýšiny a Nové Hutě (SOFRON, ŠKRÁBEK & BUREŠ 2006) i z kontaktního území Chrást (NESVADBOVÁ & SOFRON 2007).

***Cuscuta campestris* Yunck.**

Žihobce (okr. Klatovy): na zarostlém dně vypuštěného rybníka Vráňovka S od obce, 49°13'38.8"N, 13°37'52.2"E, 525 m n. m., Volyňské Předšumaví, 6747d, not R. Paulič et P. Kúr 22. 9. 2018.

***Cuscuta europaea* L.**

Velenovy (okr. Klatovy): u polní cesty 400 m SZ od rybníka „Krč“ VJV od osady, 49°21'15.1"N, 13°33'49.0"E, 495 m n. m., Horažďovicko, 6647a, not R. Paulič 30. 8. 2018. Kokotice parazitovala na *Urtica dioica*.

***Chenopodium ficifolium* Sm.**

Žihobce (okr. Klatovy): na zarostlém dně vypuštěného rybníka Vráňovka S od obce, 49°13'37.8"N, 13°37'53.3"E, 525 m n. m., Volyňské Předšumaví, 6747d, not R. Paulič et P. Kúr 22. 9. 2018.

***Chondrilla juncea* L. – C3**

Břežany (okr. Klatovy): výslunné jihovýchodní úpatí borového lesa na návrší „Na Slatině“ (kóta 491) JJZ od obce, tři rostliny, 49°20'28.7"N, 13°36'38.1"E, 465 m n. m., Horažďovicko, 6647d, not R. Paulič 30. 8. 2018.

***Cruciata glabra* (L.) Ehrend.**

Skořice (okres Rokycany): bývalá pěchotní střelnice Kolvín, u lesní cesty ca 1,5 km ZJZ od západního konce hráze Dolejšího padrtského rybníka, 680 m n. m., Brdý, not J. Nesvadbová 15. 8. 2018.

Datura stramonium* L. subsp. *stramonium

Kažez (okr. Rokycany): západní okraj silniční komunikace ve směru Kažez – Kažezek II železniční stanice, ca 1,3 km J od kostela sv. Jana Nepomuckého v obci, jeden drobný exemplář s několika květy, 451 m n. m., Hořovická kotlina, not I. Matějková 10. 9. 2018.

***Elatine alsinastrum* – §1, C1t**

Soběkury (okr. Plzeň-jih): severovýchodní až severoseverovýchodní pobřeží Zadního rybníka, na obnaženém dně, ca 0,9 km SZ od středu obce, ve společenstvu letněných rybníků ze svazu *Eleocharition ovatae* Philippi 1968 (společně s *Carex bohémica*, *Elatine triandra* – C3, *Eleocharis ovata*, *Peplis portula*, *Rumex maritimus*), roztroušeně, plodní i sterilní jedinci (celkem ca stovka ex.), 431 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, kvadrant 6445a, not J. Sladký et A. Vydrová 27. 6. 2018.

V minulosti nalezl *Elatine alsinastrum* na Zadním rybníce regionální botanik V. Vacek: „horní rybník“, tj. „druhý od vsi“ – v roce 1966, 3. 9. 1971 (hojně, místy i na hrázi) a 22. 6. 1972 (velmi hojně); viz studii VACEK & MATĚJKOVÁ (1995). Kromě již zmíněných *E. alsinastrum* a *E. triandra* odsud uvádí i další dva druhy úporů: ***E. hexandra* – C2t** a *E. hydropiper*, tedy celkem čtyři taxony rodu *Elatine*. Výskyt *E. alsinastrum* se podařilo potvrdit při terénní exkurzi Západočeské pobočky ČBS konané 9. 8. 1996 (MATĚJKOVÁ & NESVADBOVÁ 1996). Ve vodní formě jej nalezl a sebral J. Sladký a následně určil V. Čejka. V roce 1997 došlo k zatopení rybníka, nebyl nalezen ani jeden exemplář. Dle zjištění L. Pivoňkové v roce 1998 rybník vyschnul, což se projevilo populační explozí úporu kuříčkovitého (*E. alsinastrum*) v počtu tisíců jedinců v terestrické formě. V roce 1999 a 2000 populace čítala pouze desítky jedinců. Od té doby se druh vyskytoval jen sporadicky (např. v roce 2017 našel Radim Cibulka tři rostliny) při nižší vodní hladině rybníka, který dnes funguje pouze jako nebeský.

Díky přetrvávajícímu výskytu zákonem chráněného *E. alsinastrum* a dalšího význačného druhu *E. triandra*, zařazeného do červeného seznamu ČR (GRULICH & CHOBOT 2017), zůstává Zadní rybník u Soběkur botanicky význačnou lokalitou.

***Eleocharis ovata* (Roth) Roem. et Schult. – C4a**

Soběkury (okr. Plzeň-jih): SV pobřeží Zadního rybníka, na obnaženém vysychající písčité půdě, ca 1,25 km ZSZ od kaple Povýšení sv. Kříže v obci, jednotlivé exempláře až shluky, 431 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, leg. J. Bureš et I. Matějková 8. 10. 2018, PL. Druh zde nalezli také J. Sladký et A. Vydrová 27. 6. 2018.

***Fagopyrum esculentum* Moench**

Dýšina (okres Plzeň-město): druh pěstován na poli nad horními bytovkami při nové polní cestě, mezi Dýšinou a Chrástem, 49°47'3.532"N, 13°29'17.774"E, 385 m n. m., Křivoklátsko, not. J. Nesvadbová 30. 6. 2018.

***Filipendula vulgaris* Moench**

Horomyslice (obec Dýšina, Plzeň-město): zarůstající lůmek nad cestou od kamenného můstku k vyhořelé budově bývalého ředitelství železárny čp. 26, 49°46'18.756"N, 13°30'26.484"E, 6247a, 325 m n. m., Křivoklátsko, leg. J. Nesvadbová et P. Velleková 6. 6. 2018, PL.

Historické lokality z Plzeňska uvádí např. HADAČ, SOFRON & VONDRAČEK (1968: 85), SOFRON & NESVADBOVÁ (1997: 99), z kontaktního území Chrást NESVADBOVÁ & SOFRON (2007: 41).

***Gagea villosa* (M. Bieb) Duby – C2b**

Vrčeň (okr. Plzeň-jih): akátina na západním svahu návrší nad soutokem Myslívského potoka s Úslavou JZ od obce, 49°30'18.0"N, 13°36'42.8"E, 423 m n. m., Plánický hřeben, 6447d, not. R. Paulič 14. 4. 2018.

***Holosteum umbellatum* L.**

Robčice (obec Útušice, Plzeň-jih): jižní okraj obce, krajnice silnice, 49°56'10.095"N, 13°23'25.614"E, ca 370 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, not. J. Nesvadbová 11. 5. 2018.

***Isolepis setacea* (L.) R. Br. – C3**

Dražovice (okr. Klatovy): na obnaženém jihovýchodním břehu rybníka „Podhrázský dražovický“ ZJZ od obce, vlhký písek, velmi řídké, 49°13'16.9"N, 13°35'58.4"E, 494 m n. m., Volyňské Předšumaví, 6747d, not. R. Paulič et P. Kúr 22. 9. 2018.

***Leersia oryzoides* (L.) Sw. – C3**

Žihobce (okr. Klatovy): obnažené severní pobřeží rybníka Vaňkovka S od obce, 49°13'25.0"N, 13°37'57.6"E, 530 m n. m., Volyňské Předšumaví, 6747d, not. R. Paulič et P. Kúr 22. 9. 2018.

Dnešice (okr. Plzeň-jih): břehy potoka pod kostelem sv. Václava v obci, 49°36'16.7"N, 13°15'49.0"E, 360 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6345d, not. R. Paulič et Fr. Zima 19. 8. 2018.

Kařízek (okr. Rokycany): zahlobená stoka mezi Bechyňským a Hořejším Kařezským ryb., mezi druhově pestrými pravidelně kosenými vlhkými loukami v ochranném pásmu PP Kařezské rybníky, ca 1,65 km JZ od středu obce, vitální fertilní porosty na dně stoky, 452 m n. m., Hořovická kotlina, leg. I. Matějková 10. 9. 2018, PL.

***Linum catharticum* L.**

Nezbavětice (Plzeň-město): Na Skalkách, loučka 770 m SZ od kapličky v obci, jižně od skály, 500 m n. m., 49°39'32.303"N, 13°28'7.457"E, 6346b, not. I. Kinská et S. Pecháčková 22. 5. 2018.

***Microrrhinum minus* (L.) Fourr.**

Dýšina (okr. Plzeň-město): ve šterbině mezi asfaltovým kobercem ulice a patou budovy u slévárny Hájek v obci, 49°46'38.578"N, 13°30'6.274"E, ca 345 m n. m., Křivoklátsko, leg. J. Nesvadbová 17. 7. 2018, PL.

Nová Huť (obec Dýšina, okr. Plzeň-město): plevel v okrasném záhoně zahrady u čp. 88, 330 m n. m., Křivoklátsko, leg. J. Nesvadbová 13. 6. 2018, PL.

V posledních letech nalézán častěji na ruderalních biotopech a ve spárách dlažby; méně v záhonech užitkových zahrad.

***Ononis repens* L. – C3**

Nová Huť (obec Dýšina, okr. Plzeň-město): mezi polní cestou a kolejistěm 400 m JJV od železniční stanice Chrást u Plzně, bohaté porosty ve vysokém, zrudralizovaném trávníku, ca 49°46'55"N, 13°30'02"E, 6247a, 345 m n. m., Křivoklátsko, leg. J. Nesvadbová 25. 7. 2017, PL.

***Panicum milliaceum* L.**

Dýšina (okr. Plzeň-město): pole nad horními bytovkami při nové polní cestě, jedna rostlina – zřejmě příměs v osivu, 49°47'3.532"N, 13°29'17.774"E, 385 m n. m., Křivoklátsko, leg. J. Nesvadbová 30. 6. 2018, PL.

***Pastinaca sativa* subsp. *urens* (Godr.) Čelak.**

Žerovice (okr. Plzeň-jih): areál bývalého JZD na severovýchodním okraji vsi, 49°35'00.7"N, 13°18'21.3"E, 387 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6445b, not. R. Paulič et Fr. Zima 19. 8. 2018.

***Peplis portula* L.**

Žihobce (okr. Klatovy): obnažené písčité břehy rybníka Vaňkovka S od obce, 49°13'25.0"N, 13°37'57.6"E, 530 m n. m., Volyňské Předšumaví, 6747d, not. R. Paulič et P. Kúr 22. 9. 2018.

***Phacelia tanacetifolia* Benth.**

Dýšina (okr. Plzeň-město): Ul. Na Vyhliďce – vysetý pás na okraji pšeničného pole nad areálem základní a mateřské školy, 49°46'51.312"N, 13°29'51.473"E, 360 m n. m., Křivoklátsko, leg. J. Nesvadbová 22. 6. 2018, PL.

***Picris hieracioides* L.**

Plzeň (okr. Plzeň-město): Přemyslova ul., v betonových nádobách v nezastavěném prostoru vých. od Nového divadla, 49°44'54.743"N, 13°22'23.863"E, Plzeňská pahorkatina vlastní, leg. J. Nesvadbová srpen 2018, PL.

Plzeň (okr. Plzeň-město): Wenzigova ulice, ca 270 m SV od budovy Hlavního železničního nádraží, ve spáře mezi chodníkem a zdí, 49°44'43.269"N, 13°23'25.980"E, Plzeňská pahorkatina vlastní, not. J. Nesvadbová 28. 8. 2018.

MALOCH (1913) ani HADAČ, SOFRON & VONDRÁČEK (1968) hořčík jestřábníkovitý v Plzni neuvádějí. SOFRON et NESVADBOVÁ (1997) shrnují na str. 120 lokality publikované i dokladované v PL, přičemž nejstarší doklad v muzejním plzeňském herbáři je z roku 1937 (Skvrňany, A. Sobota a F. Zikan). Současné zveřejnili pět lokalit z let 1994–1996.

Po vydání Flóry a vegetace města Plzně byl hořčík sbírán a je v PL dokladován z let 2004 (Malesice a Bory), 2006 (Radobyčice), 2008 (Valcha), 2001 (Plzeň-Husova ulice) a pozorován r. 2014 (PECHÁČKOVÁ 2015).

Zdá se, že lokalit *Picris hieracioides* v současnosti (nejen) v Plzni přibývá, není ale dosud běžným druhem zdejší flóry.

Rosa agrestis Savi – C4b

Velenovy (okr. Klatovy): při polní cestě 0,4 km V od osady, dva keře, 49°21'23.8"N, 13°33'11.1"E, 512 m n. m., Horažďovicko, 6647a, not. R. Paulič 30. 8. 2018.

Senecio inaequidens Dc.

Draženov (okr. Domažlice): kruhový objezd při severo-západním okraji obce (ca 290 m SV od kapličky v obci, ca 49°27'25"N, 12°52'05"E), jeden exemplář, 450 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, 6543a, leg. J. Sladký 27. 10. 2018, PL.

Schoenoplectus lacustris (L.) Palla – C4a

Velenovy (okr. Klatovy): východní břeh rybníka Krč 1,5 km VJV od vsi, 49°21'02.8"N, 13°34'12.9"E, 480 m n. m., Horažďovicko, 6647a, not. R. Paulič 30. 8. 2018.

Sisymbrium strictissimum L.

Nová Huť (obec Dýšina, okres Plzeň-město): ul. Přátelství: v sekaném trávníku mezi asfaltovou ulicí a dlážděným chodníkem, dvě rostliny; 49°46'49.516"N, 13°30'19.862"E, 535 m n. m., Křivoklátsko, v květnu 2018 sebraná kvetoucí rostlina (leg. J. Nesvadbová, PL). Trávník byl posekán během sezony dvakrát. V červenci byla jedna vyrostlá růžice při sekání důkladně rozdrcena a již neobrazila, druhá růžice opět vyrostla (24. 9.).

Velice nápadný ruderalní druh, na Plzeňsku nepříliš hojný. Nejstarší doklad z Plzeňska uložený v PL sebral V. Vacek v r. 1966 ve Švihově.

Thalictrum lucidum L. – C3

Kařezek (okr. Rokycany): druhově pestrá pravidelně kosená vlhká louka v ochr. pásmu PP Kařezské rybníky, mezi Bechyňským a Hořejším Kařezským ryb., ca 1,76 km JZ od středu obce, 25 vitálních bohatě kvetoucích exemplářů, 451 m n. m., Hořovická kotlina, not. I. Matějková 31. 5. 2018.

Trifolium striatum L. – C1t

Horomyslice (obec Dýšina, Plzeň-město): drovinová zarůstající stránka na kontaktu s golfovým hřištěm, i na travnaté pravidelně sekané pěšince ve hřišti, velmi hojně, 49°46'24.694"N, 13°30'25.601"E, 320 m n. m., Plzeňská pahorkatina vlastní, leg. J. Nesvadbová et P. Velleková 6. 6. 2018, PL.

Chrást (okr. Plzeň-město): Tř. Čs. odboje, trávník u zastávky MHD blízko Lidového domu, not. J. Nesvadbová 13. června 2018; potvrzen zde tak výskyt *T. striatum* z roku 2004 (NESVADBOVÁ & SOFRON 2007: 62 – zde též odkaz na další literaturu).

Vicia lathyroides L. – C3

Vrčeň (okr. Plzeň-jih): suchá louka na návrší nad soutokem Myslivského potoka s řekou Úslavou JZ od obce, 49°30'18.4"N, 13°36'44.9"E, 433 m n. m., Plánický hřeben, 6447d, not. R. Paulič 14. 4. 2018.

Vulpia myuros (L.) C. C. Gmel. – C3

Nová Huť (obec Dýšina, Plzeň-město): volejbalové hřiště na bývalém sokolském cvičišti, 49°46'41.856"N, 13°30'14.076"E, Křivoklátsko, leg. J. Nesvadbová 7. 6. 2018, PL. Druh zde nalezen také na šterkové ploše proti čp. 88, jeden exemplář, not. J. Nesvadbová červenec 2018; tj. potvrzený výskyt z roku 2011 (doklad v PL – BC 7877).

Dýšina (okr. Plzeň-město): na kraji pole nad horními bytovkami při nové polní cestě 49°47'3.532"N, 13°29'17.774"E, 385 m n. m., Křivoklátsko, leg. J. Nesvadbová 30. 6. 2018, PL.

Plzeň (okr. Plzeň-město): vnitřní město, Lindaurova ulice, v dlažbě u železniční polikliniky (Poliklinika Agel), Plzeňská pahorkatina vlastní, 49°44'44.111"N, 13°23'32.531"E, not. J. Nesvadbová srpen 2018.

V herbáři Západočeského muzea v Plzni je tento druh dokladován několika desítkami sběrů.

Literatura

- GRULICH V. & CHOBOT K. [eds] (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. The Red List of vascular plants of the Czech Republic. – Příroda, Praha, 35: 1–178.
- HADAČ E., SOFRON J. & VONDRÁČEK M. (1968): Květena Plzeňska. – KSSPPOP Plzeň, 296 p.
- CHYTRÝ M., KUČERA T., KOČÍ M., GRULICH V. & LUS-TYK P. [eds] (2010): Katalog biotopů České republiky. Ed. 2. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 445 p.
- MALOCH F. (1913): Květena v Plzeňsku I. – Plzeň, 316 p.
- MATĚJKOVÁ I. & NESVADBOVÁ J. (1996): Po stopách pana Václava Vacka. – Calluna, Plzeň, 1/3: 5–6.
- NESVADBOVÁ J. & SOFRON J. (2007): Vegetace a flóra katastru obce Chrást. – Sborn. Západočes. Muz., Plzeň, Přír., 108: 1–72.
- PECHÁČKOVÁ S. [ed.] (2015): Zajímavé floristické nálezy. – Calluna, Plzeň, 20: 14–17.
- SKALICKÝ V. (1988): Regionálně fytogeografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky, Academia, Praha, 1: 103–121.
- SLAVÍK B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – Zpr. Čs. Bot. Společ., Praha, 6: 55–62.
- SOFRON J. & NESVADBOVÁ J. [eds] (1997): Flóra a vegetace města Plzně. – Západočeské muzeum v Plzni, Plzeň, 200 p.
- SOFRON J., ŠKRÁBEK J. & BUREŠ J. (2006): Krátká floristická sdělení ze západních Čech. – Calluna, Plzeň, 11: 12–13.
- VACEK V. (1974): Zavlčené rostliny na Přešticku XI. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1: 4–5.
- VACEK V. & MATĚJKOVÁ I. (1995): Materiál ke květeně Přešticka. – Sborn. Západočes. Muz. Plzeň, Přír., 91: 5–131.
- VAŇOUSEK M. (1980): Neznámé arboretum v Újezdci u Meklína na Plzeňsku. – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Společ., Plzeň, 1: 9–14.

Internetové zdroje:

Web 1: http://www.zcm.cz/sites/default/files/sternberg_seznamy_souhrn_1.pdf (listopad 2018).

Web 2: https://scholar.google.cz/scholar?q=Ailanthus+altissima+roz%C5%A1%C3%AD%C5%99en%C3%A1D&hl=cs&as_sdt=0&as_vis=1&oi=scholar (listopad 2018).

RŮZNÉ

Celostátní floristický kurz Plasy 2019

– předběžné sdělení

Celostátní floristický kurz České botanické společnosti se bude v roce 2019 konat na území působnosti naší pobočky, a to v Plasích. Bude se konat druhý červencový týden od neděle 7. 7. 2019 do soboty 13. 7. 2019.

Podrobné informace a přihlášky budou poskytnuty sekretariátem Společnosti na jaře 2019.

Přípravný výbor Floristického kurzu

Několik poznámek k výstavě „Kořeny“

(aneb kterak krtek zří ve svých chodbách kořání)

(Západočeské muzeum 27. 3. – 16. 9. 2018,
<http://www.zcm.cz/vystava/koreny>)

Po mimořádně úspěšné a MK ČR oceněné Džungli za plovem (2013) přistoupil po dvou letech přípravy nápaditý mikrokolektiv pracovníků botanického oddělení Západočeského muzea v Plzni (Sylvie Pecháčková, Ondřej Peksa) s dvěma dokumentátorkami Renátou Bláhovou a Alenou Čížkovou k další originálně pojaté výstavě s lakonickým názvem „Kořeny“.

Ústřední částí výstavy byla procházka obří podzemní chodbou, z jejíhož stropu visely umně vytvořené rozmanité mohutné podzemní části různých druhů rostlin, oživené půdními mikroorganismy nebo i okem patrnými živočichy oživujícími rhizosféru. Umožnila tak vhléd do té části přírody, jež uniká zraku i jinak k přírodě pozorného poutníka, nicméně ani zdaleka ne bezvýznamné. (Pro srovnání se divák mohl podívat nad rozmanitostí skutečných, pečlivě vypreparovaných podzemních částí rostlin i nad jejich fotografiemi.)

Netoliko tedy obří chodba, ale i další menší exponáty přinesly mnoho zajímavého. Z nich – vybírám – se divák mohl poučit např. u živého lumbrikoterária, dokumentujícího zcela nezastupitelnou roli žízála v půdě. V dalším exponátu (což by si měli vzít k srdci zvláště současní naši zemědělci!) si mohl návštěvník výstavy udělat pokus, jak pro úrodnost půdy je spolurozhodující její struktura podmiňující aeraci a vodoretenci půdy, a tím přístupnost vláhy a živin pro rostliny.

Děti si mohly zahrát příběh „Zasadil dědek řepu...“ v připravených rekvizitách a kostýmech nebo navštívit krtku v jeho hnízdě.

Výstava mimořádně vhodně ukázala i vztah půdy i celé přírody k umění, zapojením uměleckých výtvorů, o něž se zasloužili žáci Soukromé ZUŠ Trnka.

Autorům výstavy i všem, kdož měli účast na její realizaci, je třeba vzdát upřímný dík, ba hold! Je to klišé, vím, ale svůj obdiv vhodněji prezentovat neumím.

Jaromír Sofron

Zajímavé botanické rukopisy

Do knihovny rukopisů oddělení botaniky Západočeského muzea v Plzni přibýly (kromě drobnějších prací) tři obšířnější rukopisy, které by mohly zajímat botaniky, chystající se do terénu.

Brabec Jiří (2018): Seminář muzejních botaniků ČR a SR, Chebsko 11.–15. června 2018. – Muzeum Cheb, ms., depon. in Knih. rukopisů, odd. botaniky Západočeského muzea v Plzni.

Chystáte-li se na Chebsko, tento pracovní materiál určitě přivítáte. Tyto „sebrané spisy“ (slovy Brabčáka) obsahují jak publikované články, tak poznámky k exkurzím i rostlinám.

Sofron Jaromír (2017): Stručný nástin přírodních poměrů Českého lesa, západočeské Šumavy a kontaktních území. – 94 str., ms., depon. in Knih. rukopisů, odd. botaniky Západočeského muzea v Plzni.

Text byl původně psán pro knihu určenou veřejnosti, avšak k publikaci nedošlo. Jména rostlin jsou uvedena česky, přesto jde o odborný text.

Sofron Jaromír (2015): Nástin květeny Brd. – 595 str., ms., depon. in Knih. rukopisů, odd. botaniky Západočeského muzea v Plzni.

Obsahuje veškerý materiál J. Sofrona k připravované Květeně Brd: obecné kapitoly o přírodních podmínkách, historii a současnost vegetace, a především rozsáhlé komentáře k jednotlivým druhům cévnatých rostlin a kompletní bibliografii.

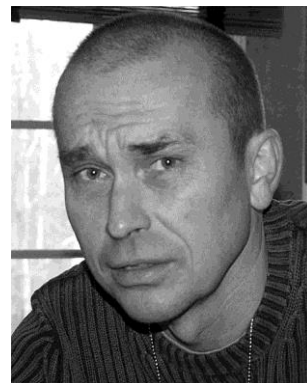
Sylvie Pecháčková

PERSONALIA

Mladý šedesátník Petr Pyšek

*10. 2. 1958 v Karlových Varech

Prof. RNDr. Petr Pyšek, CSc. vystudoval geobotaniku na Přírodovědecké fakultě UK v Praze. Zabývá se studiem biologických invazí, vede Oddělení ekologie invazí v Botanickém ústavu AV ČR. Je šéfredaktorem časopisu *Preslia*. Patří mezi nejcitovanější vědce světa v oboru ekologie. Je nositelem významných cen: v roce 2010 mu byla udělena cena *Praemium Academiae*, v roce 2016 Cena Františka Běhouňka. Členem Učené společnosti ČR byl zvolen v r. 2011. Jako celkové ocenění své práce získal cenu Neuron 2018 za významný vědecký objev.

Petr Pyšek je velkou osobností české i světové rostlinné invazní ekologie. Ocenění za odbornou práci se jen hrnou, žádosti o rozhovor se rojí, každý by měl rád aspoň kousek Pyška. Je to dobře. Nejde totiž jen „o Pyška“, ale o zviditelnění české vědy, a to Petr dobře ví, a proto ty rozhovory a přednášky poskytuje. V letu mezi terénem a konferencí, mezi psaním článků, grantů, výukou, konzultacemi.

I Západočeské pobočce ČBS slíbil přednášku – je totiž „náš“ a hlásí se k tomu. Kromě toho, že ve Zpravodaji Západočeské pobočky ČBS publikoval v letech 1975–1984 několik článků, také tento časopis redigoval (1983–1988). Poté (PYŠEK 1989) se k výročí Zpravodaje zamyslel nad jeho budoucností, kterou ovšem od té doby sleduje zpovzdálí (a vidí, že jeho tehdejší obavy sdílíme dnes my, což je po třiceti letech vlastně dobrá zpráva). Jako ohromně systematický

člověk se pustil do hrdinského díla a vytvořil rejstřík druhů publikovaných ve Zpravodaji za 25 let jeho trvání (PYŠEK 1990; nevím, jak to dělal, počítače u nás tehdy teprve začínaly). Při práci pro západočeskou botaniku se postupně více soustředil na obecnější geobotanické otázky. Za přelomový považuje článek o bolševníku z r. 1991, odtud prý už zamířil k invazním rostlinám.

Všechno o Petrovi Pyškovi, dokonce i o jeho mimobotanických zálibách, se můžete dočíst v literatuře, na niž odkazují na konci článku. Osobně jsem ráda, že jsem se s Petrem setkala už v devadesátých letech. Díky tomu vím, že za „velkým profesorem“ je bohatý život v minulosti (a ten se nevypaří, jen se obvykle neukazuje). Vzpomínky skáčou od náušnice přes Pyškopsa (a debatu, jestli má tak krátké nohy pro běhání pod ovce, anebo přes jejich hřbety), přes šťavnatý komentář k romantickému filmu, na nějž romanticky doprovodil svou ženu, až k rozhovorům o redakci (proč v té Plzni propána přejmenovali po 33 letech časopis?). Utkvěla mi také jedna dávná přednáška o vcelku běžném typu zkoumání *Calamagrostis villosa*: tak logicky vystavěnou a příjemně věcnou přednášku jsem do té doby neslyšela. Soudím tedy, že Petr si odbornou činnost i život umí srovnat odjakživa, a to je jedna z jeho důležitých vlastností, díky kterým se stal „nejvyšším invazníkem“.

Přeji Ti, Petře, aby Tě neopouštěl humor, osobitý jako letitá whisky.

Sylvie Pecháčková

Malá ukázka, kde najdete více:

Zprávy Čes. bot. společ. 2018, 53/1: 113–147 – životopis Petra Pyška včetně bibliografie.

Živa 2018/5 – celé číslo je věnováno invazím (rostlinám, živočichům, ale i patogenům) a lidem kolem nich.

Vesmír – o invazích a o životě s nimi 2016/4, seriál o invazích 2004/1, 2, 3, 4.

PYŠEK P. (1989): Čtvrtstoletí Zpravodaje – a co dál? – Zprav. Západočes. Poboč. Čs. Bot. Spol., 27/1: 10–15.

PYŠEK P. (1990): Rejstřík jmen druhů a syntaxonů publikovaných ve Zpravodaji Západočeské pobočky ČSBS v Plzni (1963–88) a Sborníku Západočeského muzea v Plzni (1967–88). – Sborn. Západočes. Muz., Plzeň, Přír., 75: 1–88.

Dvě botanické dámy oslaví...

kulatiny. Smí se prozradit jaké (70), protože stejně je každý starý tak, jak se cítí. A gratulujeme raději dopředu, abychom

se mohli těšit, že ty narozeniny oslavíme společně třeba na nějaké pěkné exkurzi...

Eva Martínková je dlouholetá členka Západočeské pobočky ČBS. Pracuje stále v laboratoři klinické mikrobiologie v Chebu. Jejím koníčkem jsou v posledních letech dřevokazné houby a plísně v budovách. Ve volném čase chodí ráda mezi

ochránce přírody, kde se podílí svojí odborností na činnosti chebské místní organizace, hlavně na exkurzích a brigádách v chráněných územích. Dlouhodobě prováděla pro odbornou firmu monitoring komářích lhníšť v okolí Františkových Lázní. Věnuje se také ekologické výchově malých dětí ve Františkových Lázních. Přes různorodost zájmů zůstává její srdeční záležitostí botanika, kterou původně vystudovala. V poslední době jí dělá radost malá zahrádka. Ráda si zajde s přáteli do divadla.

Michaela Kalibánová je vlastně taky už dlouholetá členka, 15 let se vídáme na akcích pobočky, které oživuje svým upřímným zájmem. Její záběr je ovšem mnohem širší – má dokonalý přehled o kulturním dění v Plzni a je také radost poslouchat její komentáře. Nemohu si odpustit vzpomínku na neuvěřitelnou historku, kdy vášně ke knihám ji málem připravila o nohu:

knihy z rušeného antikvariátu zachraňovala z kontejneru do posledního dechu. Nechte si o tom od ní někdy vyprávět.

Milá Evo a Míšo, přejeme vám spoustu elánu a radosti ze všech vašich koníčků, včetně botaniky.

Lenka Pivoňková a Sylvie Pecháčková

Adresy autorů

Prom. ped. Karel Čížek, Palackého 289, 339 01 Klatovy 2
Mgr. Ivona Matějková, zamira-klub@volny.cz
Mgr. Jaroslava Nesvadbová, nesvaslavka@seznam.cz
Mgr. Jana Nová, novaj@volny.cz
Ing. Radim Paulič, Radim.Paulic@seznam.cz
RNDr. Sylvie Pecháčková, spechackova@zcm.cz
Ing. Lenka Pivoňková, Lenka.Pivonkova@plzensky-kraj.cz
Jiří Sladký, jiri.sladky@nature.cz
RNDr. Jaromír Sofron, JHSofron@seznam.cz
RNDr. Miroslava Šandová, msandova@zcm.cz
Mgr. Jana Žižková, melanitta@seznam.cz

Autoři fotografií

Obr. 1 – Petr Cimický
Obr. 2 – Sylvie Pecháčková
Obr. 3 – Lenka Pivoňková
Obr. 5 – Jana Žižková
Obr. 8 – Ivona Matějková
Obr. 9 – archiv odd. botaniky ZČM
Obr. 10 – Vít Lodr
Obr. 11 – archiv MK

Rukopis je přijímán v textovém editoru Microsoft Word, formáty DOC nebo RTF, s jednou vtištěnou kopií, nebo v elektronické podobě na adrese spechackova@zcm.cz.

Vědecká jména taxonů a syntaxonů je nutné psát kurzívou, jména autorů v literatuře velkými písmeny; jinak celý text psát standardním typem písma (zdůrazněný text je možno psát tučně). Zarovnávat vlevo. Entrovat pouze na konci odstavce, neodsazovat, nevynechávat řádky.

Tabulky je nutné dodat zvlášť, zpracované v tabulkovém procesoru Excel. Tabulky ani obrázky (nejlépe .jpg, .tif) nesmí být zalomeny do textu. Kresby musí být dokonale kontrastní.

U citované literatury je pořadí popisovaných znaků následující:

1. u časopisů: příjmení autora, zkratka křestního jména, tečka, rok vydání práce v závorce, dvojtečka, úplný název práce, tečka, pomlčka, název časopisu nebo jeho zkratka, čárka, místo vydání, čárka, série, třída apod., čárka, ročník, dvojtečka, stránky citované práce, tečka.
2. u knih: až po název knihy stejné, po tečce za názvem následuje údaj o edici, svazku apod., tečka, pomlčka, vydavatel, čárka, místo vydání, čárka, počet stran, tečka.
3. u sborníků, kompendií aj.: příjmení a zkratka křestního jména autora, rok vydání (stejně jako u časopisů), dvojtečka, název práce, tečka, pomlčka, „In“, dvojtečka, příjmení a zkratka křestního jména redaktora, příp. editora sborníku, zkratka „red.“ v hranatých závorkách, název sborníku, čárka, stránky citované práce uvedené zkratkou „p.“, tečka, pomlčka, místo vydání, tečka.
4. u rukopisů (dipl., disert., kandid. prací apod.) jako u knižní publikace, za pomlčkou za názvem práce následuje zkratka „Ms“; na konci práce je nutno v hranatých závorkách uvést údaj o deponaci, jemuž předchází zkratka „Depon.“.
5. u webových stránek: jako u předešlých citací, pomlčka, na závěr uvést adresu www a za ni do závorky datum, kdy autor navštívil citovanou stránku

Poznámky: Zkratky křestního jména autora se uvádějí za příjmením; mezi jména autorů se klade čárka, mezi předposlední a poslední jména autorů „et“. Cituje-li se více prací jednoho autora, vydaných v témže roce, připojuje se za letopočet index ve formě malého písmene. Počáteční písmena časopisu (event. jejich zkratky) se píší velká, členy, spojky a předložky se vynechávají.

Výrazy pro označení edice, svazku, dílu apod. se latinizují (vydání = Ed., svazek = Vol., díl = Tom.), stejně jako výrazy pro označení části, třídy (část = Pars, třída = Cl., řada = Ser.).

Ivona Matějková ed. Zajímavé floristické nálezy 2018.....	17
Celostátní floristický kurz Plasy 2019 – předběžné sdělení	21
Jaromír Sofron Několik poznámek k výstavě „Kořeny“	21
Sylvie Pecháčková Zajímavé botanické rukopisy	21
Sylvie Pecháčková Mladý šedesátník Petr Pyšek	21
Lenka Pivoňková a Sylvie Pecháčková Dvě botanické dámy oslaví	22
Adresy autorů	23